٧١ ورقة

كتاب مقدمة الادب لصاحب الكشاف

٤٧٧٨

بسعت دیح درم کوفتنی ...

سی درم نبرد لالی کوفتند

اللهم صل على ...

قد وقف هذه النسخة الجليلة سلطاننا الاعظم والخاقان المعظم مالك البرين والبحرين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان السلطان الغازي محمود خان ... وقفا صحيحا شرعيا حرره الفقير احمد شيخ زاده المفتش باوقاف الحرمين الشريفين عفي عنهما

ای هر که د... کتاب ... سار کند

هم ... ز ... سرور ...

مته وقام وصام

ای هر که درین کتاب ...

هر روز ... سر ز ...

لقد سمعت ليلى غداة لقيتها
فيا حبذا ... الكثيب ...

... كان ... الرحمن الرحيم

هر کو ... جا ... ای از ... ازبا ...
... جاشم آفکنی آب ...
... غفر ... حرم ... لهم

هر ... حاکو ها حا

ابا کاکا ح ...

اد هر ک ... نسخه ...

كتاب مقدمة الادب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي فضل على جميع الالسنة لسان العرب

كما فضل الكتاب المنزل به على سائر الكتب والصلوة

على النبي الامي العربي وعلى آله اشرف

العرب بعد النبي ولجلالة هذا اللسان

وما جعل الله له من نباهة الشان وان الحاجة

اليه سانحة في الملة الاسلامية في انواع علومها

ونشر آدابها كان المتعاطون لاتقانه

والتجرد له معدودين في علماء هذه الامة مذكورين

في طبقات ائمتها ومن صنع الله لهذه الطبقة ان

الملوك لم تمطر سحائبهم ولا فاضت اعطياتهم ومواهبهم

على احد فيضها على هؤلاء من ادبائهم وخطبائهم ومترسليهم

وشعرائهم ولم تخل بانقضاء دولة العرب عمرا من

الاعصار من ملك فاضل جواد يرغب فيهم ويصطنعهم

ويكفلهم ويكلفهم ويتعصب لصناعتهم ويحرص

على تنفيق بضاعتهم والذي اصطفاه الله تعالى في

زماننا لنصرة الادب وتنفيق سوق الرغبة في كلام

العرب الامير الاجل بهاء الدين علاء الدولة ابو المظفر

أتسز بن خوارزمشاه أدام الله بقاءه ونصر لواءه

امير / خوارزمشاه / همیشه داراد خدای بقای او را / و یاری دهد علم او را

فغاية لذته في مجالسة الأفاضل وقصارى لهوه

پس غایت مزهٔ وی / در / نشستن / با فاضلان است / و جهد بازی او

في منادمة الأماثل لا يزال ظل كرمه الواسع عليهم

در هم قدحی / بهتران است / و همیشه سایهٔ کرم او که فراخ است / بر ایشان

ممدود وجناب إنعامه الفائض بحوالي وصلاته

کشیده شده است / و کرانه کرد برای ایشان / نعمت داد وی که / بر ... است / و دهشتهای او

وخلعه مترادفة عندهم متوالية بالجملة إليهم غادية

و خلعتهای او / و مادام است / نزدیک ایشان / بر ... / شبانگاه آیند سوی ایشان / بامداد آینده است

وقد رسم لي أمره العالي بأن أعلو بتحرير نسخة من

و بدرستی نشان کرد مرا فرمان بلند او / که فزون باشد یاد کردی بلندی / نوشتن / نسختی از

كتاب مقدمة لخزانة كتبه المعمورة فعملت على المثال

نامه / مقدمه / از بهر کتابخانهٔ آبادان او را / پس کار کردم / بر ... درمازدی

من الأدب ح
ادب

ورسمته وجعلته موسوماً باسمه لأن هذا الكتاب

و کردم نامه را / نشان کرده بنام او / زیرا که این کتاب

الكتاب ح

قد أصاب قبولاً من القلوب وهبّ في البلاد مهبّ الصبا

بدرستی یافت / پذیرفتن را / از دلها / و روان شد در شهرها / همچو روان باد مشرق

٢

والجنوب فأردت أن لا يزال مذكوراً في كل مكان

و باد قبله / پس خواستم / که همیشه بود / یاد کرده / در همه جای

وزمان وأن يكون اسمه العزيز جارياً على كل لسان

و روزگار / و بود / نام وی که / ارجمند است / روان بر همه زبان

والله موفقه على ما يرفع الذكر الجميل ويكسب الثواب الجزيل

و خدای است توفیق دهنده او / بر آنچه بلند می کند یاد کردن نیکو را / و کسب کند پاداش بزرگ را

إنه خير موفق ومعين وهو على خمسة أقسام

زیرا که او / بهتر توفیق دهنده و یاری دهنده است / و آن کتاب بر پنج قسم است

القسم الأول في الأسماء القسم الثاني في الأفعال القسم الثالث في الحروف

قسم اول در نامها / قسم دوم در فعلها / قسم سیوم در حرفها

القسم الرابع في تصريف الأسماء القسم الخامس في تصريف الأفعال

قسم چهارم در تصرف نامها / قسم پنجم در تصرف فعلها

القسم الأول وهو قسم الأسماء

قسم اول واین قسم اسمهاست

باب

وقت أوقات حين أحيان أجل

هنگام

آجال آوان آونه اِبان ابابين

دهر دهور حقب احقاب

حقب برهة مئون عصر اعصار

عصور زمن ازمان زمان ازمنه

صرف صروف ريب قرن قرون

سنة سنون حول احوال حجة

حجج عام اعوام العام عاما اول القابل

فصل فصول ربيع صيف خريف

شتا شهر اشهر شهور غرة محاما

سرار سلخ المحرم صفر شهر ربيع الاول

شهر ربيع الآخر جمادى الاولى جمادى الآخرة رجب

شعبان شهر رمضان شوال ذو القعدة

ذو الحجة جديدان ملوان ليلة ليل

ليالي قطع زلفة زلف وهن موهن

سحر سحر اسحار الليلة البارحة ليلة البدر

يوم ايام نهار نهر نحر النهار صدر النهار

وجه النهار يوم يوم اليوم امس اول امس

غدا بعد غد غبش الفجر تباشير الصبح فلق

غدارات

بلج صبح صباح فجر غداة غدوه الغداة

امروز بامداد

غداً غد ضحى ضحوه ظهر ظهير ظهائر

فردا بامداد چاشتگاه وقت نماز پیشین

مغرب مسا اصيل اصال اصل اصائل

شبانگاه وقت نماز شام

عشاء عشيه عشى عتمه صباح مسا يوم

روز بامداد شبانگاه

السبت يوم الاحد يوم الاثنين يوم الاربعاء

روز شنبه روز یکشنبه روز دوشنبه روز چهارشنبه

يوم الخميس يوم الجمعه اسبوع اسابيع يوم

یک هفته روز آدینه روز پنجشنبه

عاشورا نوروز نيروز مهرجان عيد اعياد

روز دهم ماه محرم نوروز جشن مهرگان

عيد الفطر عيد الاضحى يوم النحر مده مدد ساعه

عید روزه گشادن عید قربان

ساعات انى آنا تينه تينات فواق

ازمانی دراز درنگ

الان متى اتان مذ منذ اذ اذا دفعه

اکنون کی از آن وقت گذشته وقت آینده یکبار

دفعات كره كرات مره مرات مرار تاره

شهر

تارات طور اطوار ذات مره ذات سنه ذات

دربار درسالی درماه

ذات ليله ذات يوم ذات غداة ذات عشاء تهجير

درشبی درروزی دربامدادی درشبانگاه

عامئذ غداتئذ عشيتئذ ليلتئذ ساعتئذ

دران سال دران بامداد دران شبانگاه دران شب دران ساعت

يومئذ الساعه يوم القيامه يوم البعث اشراط

دران روز روز قیامت

الساعه دنيا زهره الدنيا اخره اولى اخرى

نشانهای قیامت این جهان آرایش این جهان آن جهان این جهان آن جهان

عاجله آجله نقد نقده باب

این جهان آن جهان

سما سموات خضرا عرش عروش افق

آسمان کناره آسمان

آفاق مشرق مشارق مغرب مغارب غروب

جای برآمدن آفتاب — جای فرو شدن آفتاب

غرب خافقان كبد السماء حبيكه حبائك حبك

دو كناره آسمان — ميان آسمان — راه آسمان

قوس قزح مجره فلك افلاك برج بروج البرج

كمان رستم — راه كهكشان — جای گشت ستارگان

حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله

برج بره — برج گاو — برج جوز — برج خرچنگ — برج شير — برج خوشه

عقرب قوس جدی دلو حوت شارق

برج كژدم — برج كمان — برج بزغاله — برج دلو — برج ماهی — آفتاب

شمس شموس قرص الشمس دارة الشمس [illegible]

گرده آفتاب — جرم آفتاب

الشمس قمر اقمار هاله هالات هلال اهله

آفتاب — ماه — خرمن ماه — ماه نو

بدر بدور نيران قمران نجم نجوم كوكب

ماه شب چهارده — آفتاب و ماه — ستاره

كواكب ثريا دراری زحل مشتری مريخ

ستاره روشن — كيوان — برجيس — بهرام

عطارد زهره شعری النجم الثريا بنات نعش

تير — ناهيد — پروين — هفتورنگ

البهق الفرقدان طارق شهاب شهب شفق

دو ستاره (درخشان) — ستاره روشن

ضوء ضياء سنا شعاع نور انوار ظلمه ظلمات

تاريكی

ظلام ظلم حندس جنادس دجی غلس غسق

تاريكی اول شب

مشرقه مشارق ظل ظلال فیء افياء برق

آفتاب گاه — سايه — درخش

بروق صاعقه صواعق صاقعه صواقع رعد

آتش آسمان — تندر

رعود عارض عوارض غيم غيوم سحابه

ابر — (آن ابر كه سياه است)

سحاب سحائب غمامه غمائم مزنه مزن

ابر سپيد

جهام كسفه كسف ضبابه ضباب مطر امطار

(ابر بی باران) — باران

حيا غيث غيوث عهد عهاد وسمي ولي طل
طلال وابل وبل جود ديمة ديم قطرة
قطر قطار شؤبوب شآبيب غدير غدران
ثلج ثلوج جليد سقيط ضريب صقيع هواء
جو حر برد هجير هاجرة هواجر نور الحجر
ريح ارواح رياح نسيم صبا دبور
جنوب شمال نكباء نسيم رخاء عقيم عقام
لاقح لواقح حرور سموم صرصر اعصار
اعاصير غبار هبا هبوة عجاج نقع غبرة

تنور تنار تسطل **باب**
تراب تربة ترب ترى ثرى ارض ارضون
اراضي غبرا بساط بسيطة غضرا طين وحل
اوحال وحل ردغة ردغ ربطة حماة
حمأة مغرة صلصال بلالة صعيد جدد اقليم
اقاليم سبخة سبخات سباخ ارض يباب يبب
ارياف جرز سهل سهول حزن حزون
سراب آل قاع قيعة قيعان صفصف
صحرا براز فضا غبرا مفازة مفازات مفاوز

بریة براری فلاة فلا فلوات بیدا بید مهمه

مجاهل مجهل مجاهل رملة رمل رمال کثیب

کثبان نقا انقا نجد نجاد وهد وهاد

عقوة غور جدود تل تلال ربوة ربی رابیة

روابی اکمة اکم آکام اکام اکم نجوة جبل

جبال طود اطواد شاهق شواهق علم

اعلام هضبة هضبات قنة قنن قلة قلل

ریق ذروة ذری سنخ سفوح حضیض مغارة

مغارات غار غیران کهف کهوف بطن الوادی

بطون شعب شعاب ثنیة ثنایا

عقبة عقبات عقاب صعود حجر احجار

حجارة جلمد جلامد جلمود جلامید جندل

جنادل صفوان صخرة صخر صخور صلاب

مغناطیس حصباء حصاة حصی رضضا

فهر جمر جراثیم جمار مروة مرو رکام

مدرة مدر قلاعة **فصل** معدن معادن

صفر صفار شبه نحاس قطر لحام

آنک اسرب رصاص علاب قلعی فضة

لُجَيْن نَضْر نُضَار ذَهَب تِبْر عَسْجَد

تِبْر شَذْرَة شَذَر شُذُور كِبْرِيت نُورَة كِلْس

جِصّ إِثْمِد جَلَا زِئْبَق زَاوُوق مُرْتَك

زَرْنِيخ زَاج نِفْط لَك قَطِرَان حِنَّا

قِير قَار مَلَّاحَة مَلَّاحَات مِلْحِيّ مَلَّاح

مِلْحِيّ مِينَا حِلْيَة حَلْي حُلِيّ حَلِيّ خَرَزَة

خَرَز خَرَزِيّ سَبَجَة سَبَج مَرْعَج

وَدْعَة وَدَع بِلَّوْر جَوْهَرَة جَوْهَر

جَوَاهِر جَوْهَرِيّ يَاقُوت يَوَاقِيت

عَقِيق لَعْل بَدَخْشَان فَيْرُوزَج

زُمُرُّد زَبَرْجَد جُمَانَة جُمَان مَرْجَانَة مَرْجَان

بُسَّد عَنْهَد كَهْرُبَان بِجَادَة سِمْط سُمُوط

رَسْوَة رِسَا سِوَار أَسْوِرَة أَسَاوِر قُلْب

دُمْلُج دَمَالِج يَارَق قِلَادَة قَلَائِد عِقْد

عُقُول طَوْق أَطْوَاق مِخْنَقَة مَخَانِق

وِشَاح أَوْشِحَة قُرْمُول قَرَامِيل

وَاسِطَة أَوَاسِط عُوذَة عُوَذ تَمِيمَة تَمَائِم

سُبْحَة إِكْلِيل أَكَالِيل خَاتَم خَوَاتِم

فتخة فتخ فصوص خلخال خلاخل

انکشتری بی نکین — پای برنجن

تاج تيجان شنف شنوف قرط قرطة

دو کوشه کوشوار حلقه — کوشواره

فصل طريق طرق مذهب مذاهب

راه

صراط سبيل سبل فج فجاج نجد

راه فراخ — راه باله

سنن نهج منهاج منهج مناهج جادة

راه راست — راه پیدا — میان راه

محجة شارع شوارع منار علم اعلام

شاه راه — راه بزرک — نشان راه

اثر آثار قارعة الطريق مرحلة فرسخ

پی — حاد سوی راه — راه کم دانکاه باشد — فرسنک

فراسخ ميل اميال غلوة مسافة مسافات

سه یک از یک فرسنک — یک تیر پرتاب — دوری میان دو منزل

شقة مرحلة مراحل منزل منازل مثابة

سفر دشوار — منزلکاه — راه دور

ابن السبيل رفقة رفاق قافلة قوافل

همراهان — کاروان حاجیان

عير سيارة لطيمة ثقل اثقال باب

کاروان غله — کاروان بوی خوش — بار مسافر

ماء مياه امواه ثمد ثماد وشل غدق غمر

آب — آب اندک — آب بسیار

غمر غمار ضحضاح حبابة حباب جرعة

آب تنک — حباب — یک شربت آب

جرع صبابة [illegible] نزاب عذب شبم

باقی آب در مشک — آب خوش — آب سرد

زلال نمير ازرق رنق معين ملح

آب صافی — آب کوارنده — آب صافی — آب تیره — آب روان — آب شور

اجاج طرق قراح جمد ثلج

آب تلخ — آب ستوران رفته — آب خالص — یخ — برف

ملجة بر بحر بحور بحار يم لجة لجج موج

بردان — دریا — میان دریا — جیزاب

امواج تيار دردور زبد ازبد طوفان

کرداب — کف دریا

جزيرة جزائر قاموس صدف اصداف
خشکی میان دریا ج — خیزاب — غلاف مروارید ج

لؤلؤ ج
درّ درر لؤلؤ لآلی سمكة سمك سماك
دانه مروارید ج — مروارید خرد — ماهی ج — ماهی نرد ج

شبكة حوت حيتان نون نينان
شست دام ماهی ج — ماهی بزرگ ج — یایس بالیق

تمات ج
كنعد كناعد بنية بنانی زجر شبوط
ماهی کرد — خارماهی بریان ج — ماهی گول — ماهی شیم

خساسات
بياح مرى جرّارى حسابة حساس
ماهی خشک — ماهی مردم ج — مارماهی

ضفدع ضفادع دعموص دعاميص سرطان
بشبزماهی — چغز — غلغوم ج — کچلیزک — خرچنگ

وادى اودية خليج خلجان جرعة
رود ج — شاخی از رود ج — کردش رود

اجراء نهر انهار نزهة النهر دنب
جوی ج — سرجوی ج

ذناب ج
ذنابة فم النهر ساقية سواقی جدول جداول
پایان جوی — سرجوی — جوی خرد ج — جوی ج — فوهه فواهی ج

نؤى نؤى ترعة ترع تلعة تلع بلاعة
جوی گرداگرد خیمه ج — راه کنداب بسمک ج — راه کنداب بر بالا ج

مسيل مسايل ابطح اباطح بطحاء
جای رفتن آب ج — رود فراخ ج — دره سنگ ریزه با بالا ج

بطاح بطيحة بطائح بثق بثوق سكر
ج — بند گشاده ج — بند آب بسته

سيل سيول دفعة دفع دفق حمة عين
ج — آب ... ج — زهاب — چشمه گرم — چشمه آب

عيون ينبوع ينابيع منهل مناهل
ج — آبگاه ج

ورد مورد موارد ركية ركايا بير
چاه نابرآورده ج — چاه

طوية ج
ابار قليب قلب جب جباب ثغب نقوب
چاه کهنه ج — چاه ... ج — تنگ چاه ج — چاه برآورده

غيابة شفير بكرة بكرات حريم البير
لب چاه — چرخ چاه ج — گرداگرد چاه

دلو دلاء سجل سجال غرب دنوب
دلو پرآب ج — دلو بزرگ ج

رشا أرشية دالية دوالي دولاب دواليب

دسن چاه ... دولاب

هجمور عجامير راقول رواقيل حوض

كوزهٔ دولاب ... سوری

حياض مقراة مقاري مصنعة مصانع

آبگیر ... الکا بسکر برآورد

طحلب طحالب غثا جفا مسناة مسنيات عرم

چغزدوان ... خاشاک ... بند آب

قناة شط شطوط ساحل سواحل شاطى

کاریز ... لب جوی ... لب دریا ... لب رود

شواطي ترعة جسر جسور قنطرة قناطر

پل ... پل بزرگ

باب

نبت نبات عشب أعشاب زرع زروع

گیاه ... گیاه تر ... کشت

مزرعة مزارع عصف حبة حبوب

کشتزار ... برگ کشت ... یک دانه

بذر بذور بيدر بيادر سنبلة سنابل

تخم غله ... تخم ... خوشهٔ گندم

حنطة فوم قمح بر حنا جلا شعير

گندم ... گندم درست ... جو

تبيل سلت دخن ذرة أرز

جو ... ارزن

جاورس باقلي باقلا فول حمص عدس

گاورس ... باقلا ... نخود ... نوسک

أرز مج ماش لوبيا كلك جلبان

برنج ... مرد مک

تبن كمون سمسم بزرقطونا شهدانج

کاه ... زیره ... کنجد ... تخم اسبغول ... تخم کتب

عصفر قرطم ضغث أضغاث تبن

کاه ... خوشهٔ گندم

كعبرة كعابر زوان بيدر بيادر كدس

خرمنگاه ... خرمن کوفته

أكداس عرمة عرم جرن صبر طابق خاتم

جایش ... خرمن کوفته

فصل بستان بساتين روضة

روض روضات رياض روضة أنف

وردة ورد هوجه جوجم وتين وتيد

وعاظه وعاظ نورة نور زهرة زهر أزهار

كم كمام أكمام أقحوان أقاحي نرجس

شقائق النعمان ريحان رياحين ضيمران

خيري آس خطمي فصل بقلة

مباقل بقل بقول بقال حمق

طلة باقة باقات كراث كرفس

بذشم بطيخة بطاطيخ فاليز فواليز بذار كبب

مجزار نزاية بطيخة بطيخ بطاطيخ بطارقة

بطارق جبت عبر جاورس جدرة

جدجة نشر تشور قثاء قثاء قند نبيد

قرعة قرع دباء دبا يقطين باذنجانه

باذنجان بقلة بقل بقل مريق

ثومة ثوم بصل بصل جزر شلجم

قنبيط سلق مرطبة قطن قطان

حب القطن جوزة جوز بنلم عفاية

راسن بصيلا جرجير نعنع سذاب

نبخ طرخون خس جندقوق فوك كزبره

حلجلان اسفاناخ سرمق هندبا نعصب

نعامه ثغام بقلة الحمقاء تربحى ملبه حبه

الحمر آيم صاب مرار عذامه عذاه عنظوانه

كماة كماه مرذك حرف سحر ثن رطبه

نعفصه خردع بزر الخشخاش هرشاهف

وصل كلا جثيش مرعى مراعى اب

مرج مروج ايكه ايك اجمه اجم آجام

غيل غابه غاب غيضه غياض علقمه

علقم علاقم طرثوث حنظله حناظل شبرم

لبلاب ريباس [illegible] بردى [illegible] قصبه

قصب يراعه يراع سوبب قراط

توث مسد كولانى شوكه شوك قتاده

قتاد حاجه حاج حسكه حسك عرفجه

عرفج نبعه نبع غار صعفاف مرخ

غرب رمث جذل اجذال جذول ارطى

حطب احطاب حطاب جزل جزال

طرفاء غضى عرمه عرم طنب اطناب

باب ضبعة ضباع عفار

باغ بستان كرد كرد مجدة مجادم

قراب مرتد اكار اكن دبرة دبار

جريب اجربة قراح قطعة قطع بزان

نداد بئ هادي راكيب مكدب مكارب

سنة سنن مسر مسلسة محة محرف

ستر مرور مجنون جرجر رش

رفونش مزدي مسقل مسائل مسحاة

مساحي عجلة عجلات دوارة نخاتب

زان قتب قتوب بسر بصر

حديقة حدائق شجرة شجر اشجار شجراء

خشبة خشب خشب خشاب عود

اعواد عيدان جذع جذوع جذل اجذال

عجز اعجاز عرق العراق عروق

ساق غصن اغصان غصون

قضيب قضبان خوط فرع فروع

فروع شجبة شعب فنن افنان

صنو صنوان ورقه ورق اوراق ثمر

ثمر اثمار ثمار ثمرات ثمار فاکهه فواکه حمل

احمال لحاء غرس اغراس دلبه دلب

ظلال نخله دوحه دوح دومه

دوم عرعر سرو خمط اثل سدر

زیتون هشیمه هشیم یبس زعرور

برود بصل توت مشمش ادرک

نبق خوخه خوخ فرسک اجاص

تین رمان سفرجل اترج نارنج

نخله نخل نخیل جذع النخله

عرجون عراجین رطبه رطب

تمر تمر نسیله نسیل لینه حشف دقل

فستق لوز جوز بندق جلوز عناب

غبیرا اسجغون تفاحه تفاح کمثری

مغلق کرمه کروم کرم ناطور ناطر حصرم

حصرم عنب اعناب بالوعه عنقود

عناقید تعلوق معالیق شمراخ شماریخ

تفروق عجم نواة نوی نقیر فتیل قطمیر

مَوْز طائِفي سَلاحي دَنيّ وَهْطي يأتي

دِعامة دَعائم قائِمة قوائِم دَثِيلة دَثائِل

حائِط حِيطان خُصّ خُصُوص سِياج

عَرِيش تِرْجَة باب

بُقْعَة بِقاع مَكان أمْكِنة مَوْضِع مَواضِع

كُوَر كُور بَلَد بُلْدان مَدِينة مَدائِن

مُدُن مِصْر أمْصار قَرْيَة قُرى أُمّ القُرى

رَبَض سَواد رُسْتاق رَساتيق رَزْداق

رَزادِيق حِصْن حُصُون صِيصِية

مَسالِح قَلْعة قِلاع مَعْقِل مَعاقِل

دَرْب أَدْراب حَرْب ثَغْر ثُغُور ناحِيَة

نَواحي جانِب جَوانِب جَنْبة جَنَبات

وَجْه وُجُوه وِجْهة جِهات قُطْر أقْطار

رَجا أرْجاء عُرْض أعْراض شَفا طَرَف

أطْراف كَنَف ذَرى وَسَط أوْساط

سُور أسْوار سِيران بُرْج أبْراج بُرُوج

دَرْب دُرُوب خَنْدَق خَنادِق ظاهِر

البَلَد قَصَبة قَصَبات سُوق أسْواق

مَوسِم مَواسِم مَحلّه مَحلّات حَمّام حَمّامات
بازار عرب ... گرمابه

حَمّامی اَتون حانوت حَوانیت خان
گرمابه بان گلخن دکان کاروان سرای

خانات خانه ماخور مَحاکه مَصطَبه مَصاطِب
خرابات دکان جولاهه جایگاه غریبان

مُشرِق مُصلّی جَبّانه مَسجِد مَساجِد جامِع
نمازگاه جای نماز مرده مزگت مزگت آدینه

جَوامِع مِحراب مَحاریب قِبلَه مَقصوره
جایگاه امام

مِنبَر مَنابِر قِندیل قَنادیل کَعبه سادِن
خادم کعبه

سَدَنه صَومَعه صَوامِع دَیر مَنار مِیذَنه
صومعه ترسایان جای بانگ نماز

مَدرَسه مَدارِس مَکتَب مَکاتِب مارِستان
دبیرستان بیمارستان

کَنیسه کَنائس بِیعَه بِیَع صَلوه صَلَوات
کلیسیا کنشت جهودان کلیسیا ترسایان

دار الضرب دیوان دَواوین مَجلِس
سرای سیم زدن نشستگاه

مَجالِس مَحفِل مَحافِل مَجمَع مَجامِع ماتَم
انجمن مردان انجمن زنان

مَآتِم سِکّه سِکَک زُقاق اَزِقّه میدان
کوی کوچه طار شوقه

مَیادین سِیطان سَیاطین مَعرِض
نخاس خانه
قول قراولش صنلجق بر

مَعارِض مِشوار مَرقَب مَراقِب
بازستودان جای دیدبان

عَین دَیدَبان سِجن سُجون سَجّان
دیدبان زندان زندانبان

دِهَق قَید قُیود غُلّ اَغلال مِقطَره
اشکنجه بند بقاغو بوین باغ کنده

جِذع مَقبَره مَقابِر قَبر قُبور جَدَث
دار گورستان گور

اَجداث جَدَف حُفرَه حُفَر حَفیره ضَریح
سوراخ گور گور لحد

لحد لحود تابوت توابيت تخت تخوت

نعش جنازه جنائز جنازه رمس

كفن اكفان جحر جحر افحوص افاحيص

عش اعشاش عشاش ادحى اداحى

وكر اوكار وكنه عرين وجار كناس

كنس قريه قرى حظيره حظائر زرب

زروب زريبه زرائب زبل سرجين سرقين

سماد عذره غائط دمنه دمن مزبله

مزابل مربد مرابد عطن اعطان

معطن معاطن مطموره مطامير منهن

خان عرصه عرصات عرص عامر غامر

بلقع بلاقع خربه طلل اطلال رسم رسوم

فصل خطه خطط بنا ابنيه بنيان

بنّا بنّاء نقض اسّ اساس

اسس قاعده قواعد عرق عروق

ساف جدار جدر جدران ازج

آزاج دار دیار دور داری

دیار مغنی مغانی موطن مواطن

وطن اوطان ربع ربوع رباع

مسكن مساكن بيت بيوت مربع مصيف

مشتى قصر قصور صرح صروح سكة

سدد دكة دكك دكان دكاكين سفل الدار

علو الدار اسفل اعلى ركن اركان ساباط

سقيفة روشن جنبذ جنابذ طارمة

قبة قباب شرفة شرف فناء افنية ساحة

ساحات رحبة وصيد رواق اروقة

صفة صفف بهو صحن صحون سرداب

سراديب سرب اسراب نفق انفاق قرموص

قراميص صدر البيت كسر البيت مقلد البيت

رصف ساحة حجيرة زاوية زوايا قيطون

قياطين طراز مخدع افريز رف

رفوف مخبأ مخابئ مخبز مخابز مطبخ

مطابخ مخطب محاطب انبار انابير

انابری اصطبل متبنة مذهب مذاهب

خلا مخرج كنيف كنف مستراح بيت الوضوء

كناس بالوعة بلوعة دهليز دهاليز

سقوف سمك جائز جوائز سهم جوزع

عارض عوارض سارية سواري اسطوانة

عمد عمد سطح سطوح مجرة مخدع مخادع

غرفة غرف علية كوة كوى مستقاة مراقي

رتبة رتب مرقة درجات درج سلم سلالم

مثعب مثاعب ميزاب موازيب باب

ابواب بواب فوهة مصراع مصاريع

رتاج مفتح مفاتح عضادة عضادات

عتاج اسكفة عارضة عتبة فرضة الباب

جادور رجل الباب ضبة ضبات سلسلة

سلاسل حلقة حلق مغلاق مغاليق

اقليد مقاليد سن اسنان قفل

اقفال قفالة فراشة فراش مفتاح

مفاتيح باب اثاث البيت

طاحون رحا ارحا رحى مراحي ثفال

فرى قطب لهوة لهى جاحل جواحل

طاحونة طواحين رائد نفسري مجشة

مهراس مقبض مقابض هاون

مجاز مارد مدفه مرق غربال غرابيل

لذبال لبابيل اطاذ اطن اطار منسف

مناسف محال هلاهل منخل مناخل

تنور تنانير مسعر مساعر مجراث

محارث محور محاور مرقاق شوبق

شوبج شبيبه مسطح منسغه نسف

نفيه غطا اغطيه غشاوه غشوه غشا

كدامه قدر قدور تخام برمه برم برام

معرس طنجير طناجير مخبمه مخابم

طبخ طاجن طياجن مقلاة مقال

مسجر شكيمه شكيم شكائم اثفيه اثافى

منصب مناصب سفود سفافيد

وطيس وطس كانون كوانين

نار نيران شواظ لهب ضرام شراره

شرر شرار شرارة دخان دواخين

حموه جمر جمره مله رمله شهاب

شهب قبس مقباس مقبس مقابس

شعله شعل جذوه جذاه مقدحه زند

مِشْط خَرَاق جِحَال اِسْطام مِخْرَفَه

مَغَارِف مِلْعَقَه مَلَاعِق رَاوُوق مِصْفَاة

مِبْزَل عِصَارَه غَضَائِر قَصْعَه قِصَاع صَحْفَه

صِحَاف سُكُرُّجَه نُحْجَه ثَفْرُوه جَفْنَه جِفَان

عُلْبَه مِحْلَب مَحَالِب وَطْب وِطَاب

نِحْي نِحَارَه بُسْتُوقَه بَسَاتِيق بَرْنِيَّه بَرَانِي نِحَاء

سَاطُور مِعْلَاق مَعَالِيق مَائِدَه مَوَائِد

خِوَان خُوُن سُفْرَه سُفَر مِنْدِيل الغَمَر

مَنَادِيل مِمْلَحَه مَمَالِح نَوْفَلَه دُقَّه طَبَق

أَطْبَاق مِهْدَى فَاثُور قَدَح أَقْدَاح

تَبْن قِعَاب مَشْرَبَه مَشَارِب مَاجِن

صِرَاخِر كُوز كِيزَان بَرَاد طُهْيَان جَشْرَه

جَشْرَج بُلْبُلَه بَلَابِل جَرَّه جِرَار قُلَّه

قِلَال حُبّ حِبَاب خَابِيَه خَوَابِي حَنْتَمَه

حَنَاتِم دَنّ دِنَان خَزَف خَزَّاف

زُجَاجَه زُجَاج زُجَاجِي تَغْسِر قَارُورَه

قَوَارِير قُمْقُمَه قَمَاقِم طِشْت طِسَاس دَسِيق

مِشْعَلَه مَشَاعِل مِسْوَط لُكَن لَقَن الْقَان

مركن مراكن مخضب مخمه مخرضه مخارض

غسول ابريق اباريق كوب اكواب

اجانه اجاجين سطل سطول مناره مائله

مسرجه مسارج مشكاة مصباح مصابيح

سراج سرج فتيله فتائل ذباله ذبال

شعله شعائل جعبوب دبه مجمره مجامر

فصل صندوق صناديق تخت

صوان اصونه مشجب مشاجب مهد مهود

معوز معاوز قماط قمط سرل مجنى

هودج هوادج حدج حدوج

مجنه كله كلل خيمه خيم خيام خيام

عماد عمد طنب اطناب وتد اوتاد

سنن خباء اخبيه طراف فسطاط

سرادق شقه شقاق خرقاهه سرير

سرر اريكه ارائك كرسي كراسي مقصوره

وعاء اوعيه اناء آنيه اواني ظرف ظروف

غراره غرائر جوالق خرج عدل

اعدال محمل مكاتل زبيل زبل

جراب جله قوصره دوخله قنف تغه

اجربه جرب سلف سلوف مزود

مزاود مكنسه مكانس مقمه مخمه

فأس فؤوس يد الفأس مسله

مسال مقص مقاص منقاش مناقش

مكحله مكاحل ميل ميول ململ

مرود مجراف مسبار خلال مشط

امشاط مدقه مروحه مراوح مرآة

مراى مجاجل مصقل صياقله ربعه

جونه اسفاط سفط درج ربعه

جون حقه حقق حقاق حقاق

خراط عاج ساج ساسم سبج

باب

الله اله رب

سلام بريه برايا خليقه خلائق

ذري بشر انام جبله عالم عالمون

عوالم ملك ملائكه جبرئيل روح

القدس عزرائيل ملك الموت

ميكائيل اسرافيل رضوان مالك

فرشته روزى — فرشته صور — خازن بهشت — خازن دوزخ

ذرية ذرا نسمة نبي انبيا نبيون

نبوة آل آدمي آدميون انسان

ناس اناس انس انسي اناسي نساء

نسوة نسوان مرء امرء امرأة مراة

رجل رجال قوم اقوام عرب

عربي عرب اعرابي اعراب عجمي

عجم عجم اعاجم اعجمي حبشي حبش زنجي

زنج زنوج هندي هند هنود رومي

روم فارسي فارس ترك ديلمي

ديلم تركي ترك كردي اكراد شعب

جماعة ملأ جوق فريق فرقة فرق

جيل جبل طائفة امة امم زمرة

زمر معشر معاشر عصابة عصائب

عصبة عصب حلقة حلق قبيل

شرذمة بضعة فئة عزة عزون

ثبة ثبات حزب احزاب فوج

افواج ثلة ثلل بضع نفر رهط

طبقة عشيرة عشائر قبيلة قبائل

حي احياء عشيرة اسرة آل اهل بطن

بطون شعب شعوب جان جني جن

جنة ثقلان شيطان شياطين ابليس

ابالسة عفريت كابوس غول اغوال

غيلان سعلاة سعالي صدى اصداء

ذكر اذكار ذكور ذكران انثى

اناث دابة دواب حيوان [illegible]

اجل آجال حمام حتف حتوف منية

منايا منون ولعيه عويل هلك الموت

غمرة الموت باب صورة

صور تمثال تماثيل حلية حلى زي

هيئة شارة سحنة سحنات رونق رواء

اغراض جسد اجساد جسم اجسام نسمة

نسم حوباء نفس انفس نفوس جرم اجرام

بدن ابدان شخص اشخاص شخوص

جثة خيال [illegible] قامة قوام

نفس انفاس روح ارواح حشاشة

رمق ذماء دم دماء مهجة مهج بلغم

علقه عضروف مضغه عظم عظام

مفصل مفاصل دمل ادمال مخ

لحم لحوم غدة غدد صديد قيح مدة

عصبه عصب عنبه عجب عرق

اعراق عروق عضو اعضا جارحه

جوارح شلو اشلا جلد جلود مسك

مسوك بشرة ادمه رأس ارؤس

رؤس دماغ ادمغه شواة شوى

قرو قحمه جاجم شأن شؤون قفا

اقفا قذال قذالان قزل مفرق مفارق

فرق هامه هام هامات يافوخ

يوافخ لمه لمم جف اجفان حزازه

حزاز شعر شعر شعور فرع فروع

فاحم جفاله جفال خلس ذوابه

ذوائب غديره غدائر ضفيره ضفا

صدغ اصداغ طرة طرر ناصيه

نواصي جمه جمم لمه لمم قصاص

الشعر زغب حاسه حواس اذن

آذان سمخة سلادن صماخ صملاخ

نرمه گوش — سوراخ گوش — ایچ گوش

زمری وجه اوجه وجوه طلعة

روی

محيّا صفحة الوجه شامة شام جبهة

بنا گوش — خال بزرگ — پیشانی

جباه جبينان غضن غضون سِرّ

درن — دوسوی پیشانی — آژنگ — خط پیشانی

اسرة وجنة وجنات خد خدود

رخسار — رخ

یلغد تلوجی

خال خيلان حاجب حواجب

ابرو

حجاج عين عيون اعين طرف محجر

استخوان ابرو — چشم — چشم خانه

محاجر جفن اجفان جفون

پلک چشم

شفر اشفار هدب اهداب سعلاء العين

جایگاه مژه — مژه — گوشه چشم

[illegible]

[illegible]

موخر العين حملاق حماليق مقلة

گوشه چشم که سوی گوش — گرداگرد اندرون چشم — سپید و سیاه چشم

مقل حدقة حدق احداق

سیاهه چشم

ناظر نواظر انسان العين اناسي

دیده چشم — مردمک چشم

لعبة العين بصر ابصار كوكب

بینایی — نقطه که بر سیاه چشم افتد سپید

كواكب قذاة قذى دمعة دمع

خاشاک چشم — اشک چشم

دموع عبرة عبرات انف انوف

بینی

خرطوم عرنين قصبة قصب

بنی کلان — بر بینی — نای بینی

قصبات ارنبة ارانب مارن

سر بینی — نرمه بینی

منخر مناخر وترة خيشوم خياشيم

سوراخ بینی — دیوار بینی — اندرون بینی

مخاط شفة شفاه فم افواه نكهة

خلم بيني · لب · دهان · بوي دهن

حنك احناك لحى لحي فك شدق

كام · كوشه دهن

اشداق لعاب ريق رضاب

استخوان زنخ · آب دهن

فلق الفم سن اسنان ضرس اضراس

سوراخ دهن · دندان

ثغر ثغور راضع رواضع ثنية

دندان پيش · يكي از چهار دندان پيش

ثنايا رباعية رباعيات ناب انياب

دو دندان پس · دندان شيرخواره · چهار دندان پيش · دندان نيشتر

عارض عوارض ضاحكة ضواحك

دندان خرد

طاحنة طواحن رحا ارحاء ناجذ

دندان خرد · دندان نوه كنند

نواجذ لثة لثات لسان السنة مقول

زبان · كوشت بن دندان

لهجة عذبة عذبات عكدة عكدات

جاي كاه سخن از زبان · بن زبان

حلق حلوق حنجرة حناجر حلقوم

كلو · جاي كاه كيسي · ناي كلو

حلاقيم بلعوم بلاعيم مري علصمة

راه كذر طعام و شراب · سر كلو

لهاة لها ذقن اذقان نونة

زنخ · كو زنخ

عنفقة لحية لحى شارب شوارب

ريش بچه · ريش · بروت

سبلة سبال عثنون عنق اعناق

سر ريش · كردن

رقبة رقاب نقرة اخدع اخادع حبل الوريد

مغاك قفا · رگ كردن

طلية طلى جيد اجياد سالفة منكب

جاي كردن بند · كردن · پيش كردن · دوش

مناكب عطف اعطاف عاتق عواتق

يكسو كردن · ميان دوش و كردن

کاهل کواهل غارب غوارب ترقوه

چنبر گردن

ترائب ید ایادی یمین یمنی میمنه

دست ـ دست راست ـ سوی راست

یسری میسره شمال یسار کتف اکتاف

دست چپ ـ شانه ـ سوی چپ

ابط آباط صنان ثندوه عضد اعضاد

بغل ـ گند بغل ـ موی بغل ـ بازو

ضبع اضباع فریصه عضله عضل

میان بازو ـ گوشت بازو

مرفق مرافق ساعد سواعد زراع

ارنج ـ ارش ـ ارنج دو ساعد

اذرع باع ابواع معصم معاصم

باز ـ جای دستبرنجن

رسغ ارساغ اکحل قیفال باسلیق

رگ ـ رگ سر ـ رگ تن

کوع اکواع جمع الکف اجاع راحه

پنجه ـ مشت ـ انوردن پنجه

رواجب پیسر اسرار اصبع اصابع ابهام

خط کف ـ انگشت

ابهام اباهیم سبابه مسبحه دعاء وسطی

انگشت بزرگ ـ انگشت دشنام دهنده ـ میانی

بنصر خنصر برجمه براجم سلامی

چهارم ـ خرد انگشت ـ بند انگشت ـ استخوان انگشت

سلامیات انمله انامل بنانه بنان

سر انگشت

رتیمه ظفر اظفار فوفه فوف شبر

خط انگشت ـ ناخن ـ نقطه سفید ناخن ـ بدست

اشبار فتر افتار ظهر ظهور قدد

پشت ـ نیم بدست

اقداد متن امتان متن متون

پشت ـ سکرون ـ پشت مازه ـ مکوی پشت

ثبج اثباج نخاع خیط الرقبه

میان پشت ـ حرام مغز پشت

فقره فقار فقار فقحه محاجم جنب

جای حجامت ـ پهلو ـ مهره پشت

جُنُوبٌ شِقٌّ ضِلْعٌ اَضْلَاعٌ ضُلُوعٌ

شُرْسُوفٌ شَرَاسِيفُ طِفْطِفَةٌ طَفَاطِفُ

كَشْحٌ كُشُوحٌ خَاصِرَةٌ خَوَاصِرُ خَصْرٌ

خُصُورٌ حَشًى اَحْشَاءٌ بُجْرٌ بُجُورٌ

صَدْرٌ صُدُورٌ حَيْزُومٌ حَيَازِيمُ كَلْكَلٌ

كَلَاكِلُ لَبَّةٌ لَبَّاتٌ تَرِيبَةٌ تَرَائِبُ

نَحْرٌ نُحُورٌ جَانِحَةٌ جَوَانِحُ ثَدْيٌ

ثُدِيٌّ ثُنْدُوَةٌ حَلَمَةٌ حَلَمَاتٌ اِحْلِيلٌ

اَحَالِيلُ قَلْبٌ قُلُوبٌ جَنَانٌ رُوعٌ

بَالٌ خَلَدٌ ضَمِيرٌ ضَمَائِرُ فُؤَادٌ اَفْئِدَةٌ

حَبَّةُ الْقَلْبِ سُوَيْدَاءُ مُهْجَةٌ مُهَجٌ شَغَافٌ

وَتِينٌ نِيَاطٌ بَطْنٌ بُطُونٌ جَوْفٌ

اَجْوَافٌ حِضْنٌ ثُنَّةٌ ثُنَنٌ عَفَجٌ

اَعْفَاجٌ سُرَّةٌ سُرَرٌ عُكْنَةٌ عُكَنٌ

كَبِدٌ اَكْبَادٌ طِحَالٌ طُحُلٌ رِئَةٌ

مَعِدَةٌ كُلْيَةٌ كُلًى مِعًى اَمْعَاءٌ جَوِيَّةٌ

جَوَايَا شَحْمٌ شُحُومٌ ثَرْبٌ ثُرُوبٌ

مَرَارَةٌ مَثَانَةٌ بَوْلٌ مَنِيٌّ مَذْيٌ

ودی نطفه نطف رحم ارحام

سلا اسلا درک اورال عوره عورات

سوه سوات فرج فروج قبل

دبر مقعد کعک اکفال عجیزه عجائز

عجز اعجاز ردف ارداف است

استاه نجحه نفاج سرم اسرام

عانه شعره ایر ایور ذکر مذاکیر

ذکران زب احلیل احالیل

کمره کمرات حشفه حشف

فیاشل فیشه فیش فیاش

اغلف غلف اغرال غرل قلفه

خصیه خصی بیضه بیض جعف

اصفان خصیتی خصیه مخنث خنثی

عجان رکب ارکاب جره احراح

اشکله نطر بظر اعجان رفغ ارفاغ

فخذ لفخاذ نبا انسا رکبه رکب

رضفه رضف مابض مابض

ساق سوق ظنبوب ظنابیب

وَطِيف اَوْطَف مُحَجَّه مُخَلْخَل كَوْع
لنک — جای پای خلخال

كِعاب كَعْب عُرقوب عَراقيب اَرجُل
طابق اشتالنگ — پای

اَرْجُل بَدَن اَقْدام حَمارة اَخْمَص اَخْمَص
پاشنه — زیر پای — پشت پای — میان زیر پای که بزمین نرسد

اِنسِيّ وَحْشِيّ عَقِب اَعقاب وصل
سوی اندرون پای — سوی بیرون پای — پاشنه

اَرْاَس صَعِل اَصْمَع اَرْهَب وَقاح
بزرگ سر — خرد سر — گرد گوش — انبیزادی — انگشت

مُخَرْوَطُ الوَجه كَلْثَم مُكَلْثَم اَشْيَم
دراز روی — گرد روی — با تونه — شتر بطلو

اَخْيَل اَكْحَل اَصْلَع اَهْدَل اَحْوَر
سرمه چشم — بریده گوش — آویخته لب — سیاه چشم — دو ریزه چشم

اَعْمَش اَعْشَى اَجْهَر اَنْجَل اَشْهَل
آنکه چشمش آب دود — شب کور — روز کور — فراخ چشم — میشو چشم

اَحْوَل اَشْكَل اَزْرَق اَخْفَش اَعْوَر
کژ چشم — سرخ چشم — کبود چشم — تنگ چشم — یک چشم

تَمْتام اَعْمَى اَكْمَه عَمِيه اَشْوَس اَلْعَس
نابینا — آنکه نابینا زاید — سیاه لب

اَلْمَى اَجْرَى اَفْلَح اَعْلَم اَهْدَل اَجْدَع
لب زبرین شکافته — لب زیرین شکافته — دراز لب — بریده بینی

اَفْطَس اَخْنَس اَفْوَه اَفْقَم اَكْس
پهن بینی — آویخته بینی — فراخ دهن — کج دهن — کوتاه دندان

اَرْوَق مُتَفَلِّج الاَسنان اَفْلَج اَدْرَد
دراز دندان — گشاده دندان — زرد دندان — ریزه دندان

جَهْوَرِيّ اَبَحّ اَلْثَغ اَلْكَن اَبْكَم
بلند آواز — گرفته آواز — شکسته زبان — گرفته زبان — گنگ

مِكْثار مِهْذار عَيِيّ سِناط كَوْسَج
بسیار گوی — بیهوده گوی — آنکه نتواند سخن گفتن — کوسه

يَسَر اَقْطَع مُقْعَد رَبْعَة مَرْبُوع
بریده دست — بلند بالا — میانه بالا

مُهَفْهَف مَهْزول عَمْلَق عِلْج عِلْوَج
باریک میان — آنکه سیر نشود — درشت زبان

جِلْف اَجْلاف اَقْرَع اَفْرَع
ناکس — کل — دراز موی

اَصْلَع اَجْلَح اَجْلَى اَنْزَع شَايِب
موى سپيد روى كل

جَعْد سَبِط اَخْطَل اَحَم اَطْرَش
مرغول فرخال درازگوش كر

حَسَن قَسِيم قَبِيح طَلِيق وَضِيّ عَبُوس
خوب گشاده روى روشن روى ترش روى

اَسْمَر اَسْوَد اَبْيَض اَغَمّ اَقْرَن
گندم گون سياه چرده سپيد پوست پيوسته ابرو

اَبْلَج اَبْلَد اَزَبّ اَجْيَد اَغْلَب اَحْدَب
گشاده ابرو بسيار موى درازگردن ستبرگردن گوژ پشت

اَقْعَس طَوِيل طِوَال عَرِيض عِرَاض
سينه بيرون آمده دراز پهن

قَصِير قِصَار فَخْم فِخَام سَمِين
كوتاه ستبر فربه

بَيْمَان غَثّ اَعْجَف عَمِيد مُتَعَّد
لاغر بيمار از عشق

مُضْطَر نِضْو جَنِين اَجِنَّه
بيچاره كودك اندر شكم

سِقْط طِفْل اَطْفَال رَضِيع رُضَعَا
بچه افتاده كودك خرد شيرخوار

وَلَد اَوْلَاد وَلِيد وِلْدَان صَبِيّ صِبْيَان
فرزند كودك نر

وَلِيدَه وَلَائِد صَبِيَّه صَبَايَا حَوْل وَصِيف
كودك ماده يكساله غلام نارسيده

وُصَفَا وَصِيفَه وَصَائِف بَالِغ مُرَاهِق
كنيزك نارسيده رسيده نزديك بودگى

اَمْرَد مُرْد حَدَث اَحْدَاث
بى ريش جوان

شَابّ شُبَّان فَتًى فِتْيَان فِتْيَه

فُتُوّ فَتَاة فَتَيَات فُتُوَّة رَوْق الشَّبَاب
زن جوان جوانى اول جوانى

رَيْق الشَّبَاب رَيْعَان عُنْفُوَان شَرْخ

الشَّبَاب كَهْل كُهُول شَيْخ اَشْيَاخ
دو موى پير

شيوخ مشيخه مشايخ نفير نقرس

فصل طبع طباع طبيعه طبايع

غريزه غرايز عقل عقول بصيره

بصاير لب الباب نهيه نهى

ذهن اذهان حجر حجى شمال

شمايل خلق اخلاق شيمه شيم

خليقه خلايق سجيه سجايا عاده عادات

سبره سير ديدنه داب فصل بلبال

غله غليل ضغن اضغان ضغينه

ضغاين ذحل ذحول تبل تبول

احنه احن وتر اوتار تره ترات

غل غمر حقد ثار فصل بكر

ابكار عاتق عواتق عذرا عذارى

عذره نصف عوان عجوز عجايز

عروس عرايس عرس جهاز

عروب عرب فروك غنج غنج مذكار

ميناث نزور نثور ارمله ارامل

ايم ايامى ثيب ثيبات خدبه

خرايد خرّد غانيه غوانى نجبه

سليطه سلايط

قريب اقربا اقارب قربى قرابه

حميم احما اجنبى اجانب رحم

انجاد اصل اصول منصب

عنصر نجار نصاب محتد ارومه

جدّ جدّه اب آبا والد امّ امّهات

والده ابوان والدان جدّ جدود

اجداد جدّه جدّات عمّ اعمام عمّه

عمّات خال اخوال خاله خالات ابن

بنون ابنا سبط اسباط نافله نوافل

بنت بنات ابنه ابن رشده

ابن غيّه ابن زنيه دعى ادعيا ملصق

زنيم حميل لقيط اخ اخوه شقيق

صنو اخت اخوات ربيب ربيبه

ربايب رابّ رابّه علّه علّات

اولاد علّات بعل بعول زوج

ازواج حليل زوجه زوجات

حَلِيلَة عِرْس اَعْرَاس نَجِيد ظَعِينَة

ظَعَائِن ضَرَّة ضَرَائِر خَتَن اَخْتَان

صِهْر اَصْهَار حَمَاء حَمْو حَمَاة صِهْرَيْن

سِلْف كَنَّة خَتَنَة حَبِيب اَحِبَّا

اَخِلَّا صَدِيق اَصْدِقَا خِدْن اَخْدَان

حِبّ اَحْبَاب خَلِيط خُلَطَا اَخ

اِخْوَان عَدُوّ اَعْدَا اَعَادِي عِدًا

عُدَاة وَلِيّ اَوْلِيَا لِدَة لِدَات تِرْب

اَتْرَاب تَوْأَم مِثْل اَمْثَال شِبْه

اَشْبَاه شَبِيه نَظِير نُظَرَا سِيّ شَكْل

اَشْكَال نِدّ اَنْدَاد كُفْو اَكْفَاء شَرْوَى

نَقِيض ضِدّ اَضْدَاد سِنْخ كَفِيّ قَرِين

قُرَنَا جَار جِيرَان جَارَة جَارَات

بَلَدِيّ حُرّ اَحْرَار حُرَّة حَرَائِر

مَهِيرَة مَهَائِر اَبْنَا الْمَهَائِر فصل

اُسْتَاذ اَسَاتِذَة اُسْتَاذُون اَجِير

اُجَرَا صَنِيع الْقَوْم عَمِيد اَعْمَاد

تِلَاد لِصّ لُصُوص صَالِح صُلَحَا

غَوغا غَوغا **باب**

سُلطان سلاطين مَلِك مُلوك

اَمير اُمرا وَزير وُزرا وَلي اولياء

مَولى موالي صاحب عميد رئيس رؤسا

سيّد ساده سادات قوم قروم

شرطي شرط شحنه عشار مكاس

مَكْس عون اعوان ضريبه خراج

جزيه جزى مال اموال نشب

دفن دثور علق اعلاق نفس

رغيبه رغائب ركاز بضاعه صامت

ناطق تلاد تالد تليد طارف

طريف **فصل** فاقه خصاصه شدّه

شدايد بأس بؤس بأسا حسنه

معايش معيشه ضنك كفاف

نجعه نجع نجاح نجح لين رخا

مزيّه مزايا خدمه خدم

مرتبه مراتب منزله منازل

غضارة العيش عيش رخي لطف

الطاف هدیه هدایا نصیب

عارفه عوارف عرض حطام متاع

امتعه سقط اسقاط سلعه سلع قماش

اقمشه ثمن اثمان تبعه درک

عربون مجان اتاوه باب عبد عبدان

عبید عباد عبدی امه اما قنیه

قینات قیان خول جاریه جواری

ظئر اظار حاضنه حواضن غلام

غلمان تابع توابع تلمیذ

تابع شاکری شاکریه رکابی رکابیه

نبی نبیون رسول رسل مسجد

مساجد صفعان صفاعنه باب

دین ادیان مله ملل حنیف

حنفاء وضوء غسل لمعه لمع صلوة

صلوات زکوة زکوات صدقه

صدقات سنه سنن نفل نفول

نافله نوافل سمت ذمه ذمم

ذمام ذمار عهد عهود عقد

عقود میثاق مواثیق موثق مواثق

وثیقه وثایق امانه امانات معروف

کار نیک

منکر نکیر نکر سحت حسنه حسنات

کار بد — حرام — کردار نیک

ثواب مثوبه سیئه سیئات فحشا

پاداش نیکی — کردار بد — کار زشت

فاحشه فواحش خیر خیّر اخیار

نیکی — مرد بسیار خیر

ذنب ذنوب جریمه جرائم جریره

گناه

جرائر جرم جناح وزر اوزار

زور نص قرآن فرقان مفصل

دروغ — نبی — سورهای خرد

ام الکتاب فاتحة الکتاب سوره

فاتحه

برهان

سور آیه آیات حجه حجج برهان

بینات بینه مصداق براهین

حکمه حکم مثل امثال خبر اخبار

داستان

نبأ انبا اثر آثار حدیث احادیث

گفتهٔ پیغامبر

مصحف مصاحف نص ادب آداب

فرهنگ

لغه لغات نحو منقبه مناقب مأثره

گذاشته — هنر

مآثر کتاب کتب دفتر دفاتر

سفر اسفار صحیفه صحائف فصل

جزای میان دو سخن

فصول ورد اوراد امام وظیفه

آنچه هر روز خوانند

كلمات كلمة حواشى حاشيه وظايف

قبالة حروف أحرف حرف كلم

جرايد جريده رقاع رقعه قبالات

خريطه خرايط بنت طاس

قراطيس طرس اطراس طومار

طوامير اضباره اضابير قصيده

قصايد شعر اشعار بيت ابيات

مصراع قافيه قوافى مقلمه مقالم

قلم اقلام جلفه سن اسنان

مبراه مبارى محاكل مقط دواة

دوى قرضه ليقه وقيعه مداد

نقس انقاس حبر احبار محبر

محابر وقعه مهاد سداد لوح الواح

فصل زنديق زنادق زنادقه

نصرانى نصارى قس قسوس

قسيس راهب رهبان اسقف

صليب زنار غيار انجيل زبور

توريه صحف يهودى يهود جهبذ

احبار مجوسی مجوس صنم اصنام
آتش پرست بت

وثن اوثان نصب نصوب نصب

انصاب فصل جهنم جحیم سعیر
دوزخ

سقر حطمه هاویه درک حمیم
دوزخ زیرترین آب سخت گرم

غساق غسلین مقمع مقامع عذاب
ابهم دوزخیان دبوس

رجز عقوبه نکال مثله مثلات

فصل اداة ادوات آله آلات
دست افزار

فجار مطمر ستر شبعه سیاع
رشته نشان ماله گاه گل

ملبن ملبن لبنه لبن اجرّه
کالبد خشت کالبد خشت خام خشت پخته

آجر قرمید قرامید نقیر فصل
ناودان گل

حذاء حذاء نعل نعال اشفی اشافی
نعلین گر نعلین درفش

ازمیل شعیره سیور سیر شراک شرک
انشکرده دوال دوال نعلین

شسع شسوع خف خفاف
موزه

خفاف اسکاف کوث اکواث
موزه دوز کفشگر کفش

ثرنه مکعب مکاعب موق اموق
سرموزه

اهاب اهب کیمخت صرم صرام
پوست خام چرم چرم گر

دارش یرندج حوره ادیم ادم
چرم سیاه سختیان

حمیت اشکنه قالب فصل
پوست کاله استرموزه کالبد

سقا سقاء اسقيه قربه قدب شن

آب كش — مشك — مشك كهنه

دكاز ركوة مزادة مطهرة اداوه

نوشه دان — مثاره

اداوى مصلا فرّا فرو فرا

پوستين دوز — پوستين

سنجاب فنك نافه سمور دلق

دله

ثعلب ثعالب قضاعه نمر بخت

روباه — قندوز — بختى

منبج نهرقا منوال مبرشه مبراش

نشانه كرباس — چرخ — كوزد — غرداشه — چادرجى

ممسحه نجه وشيعه اسنيح فلهم

آهار — ماسوره

سدى لحمه غزل غزّال نجاجه

تار — پود — ريسمان — ريسمان فروش

ابريسم ابريسمى فيلق نقايه نقايه نير

ابريشم — ابريشم فروش — پيله — علم جامه

علم اعلام طراز مطرز باب

علم كر

ملاح نوتى سفان سفينه سفائن

كشتى بان — كشتى گر — كشتى

النواتى الملاحون واحدهم نوتى صحاح

سفن جاريه جوارى فلك زورق

مهتر كشتى بان — رئيس — كشتى بزرگ — كشتى خرد

معبر شراع قلس قلوس دقل

كشتى گذرگاه — رسن كشتى — تير كشتى

مردى مجداف مجاديف مرساة

لنگر كشتى — التى ترسى بها السفينه

سراسى لجه رمث اركاث ركاث

عمد كن

نعل حداد قين حديد ذكر فولاد

آهنگر — آهن — پولاد

انث زبر زبره خبث الحديد علاة سندان

آهن نرم — آهن پاره — ريم آهن — سندان

مطرقه مطابف نطس مبرد

خايسك — خايسك بزرگ — داس السيف صيقل

كلبتان بطيس مابين منافض مقرض

فخ مثناة كبود كبة بزان مبرد

شبكه صيد حباله فصل حمم نجار

كنف كفة حبائل حبالة شرك شركة

عواد مطرب فصل فخ قينة ملواد

ونه مزاهر مزهر عود

صنج صناج مضراب بم أوتار رير

مزامير مزمار طنبور رباب صغانة

جلاجل جلجل دفوف دف يراعه

لعبة لعاب فصل غناء غنا كوبة

كرز تلون تلة بنات بنت لعب

أرجوحة صوالج صولجان كرات

دوامه تلافات تلافه برتقه

بندق جلاهق خنذق صفارة

بندق نرد شطرنج خطر بنادق

أرج فرازن فرزان شاه فيل بيادق

زلمه أقداح نرد رقعه رخاخ

أحاجي أحجية أوابد أبد أزلام

نصر عطار عطر طيب فوح

فاره بخور ارج رائحه ريّا نشر

غوال عبير عنبر مسك نافجه

غاليه كافور زعفران جسد لخلخه

فهر مداك صلايه صلاء نصر

نقاعي نتاج شراني شراب اشربه

راح خمر خمار سكنجبين جلاب

قهوه حميا عقار سلافه سلاف رحيق

صراح صهبا شمول مدام مدامه

نبيذ سكر صراحيه نشيه سلك س

كا طاس جام قانوز قازدن باطيه

رقاما زق مسغله ناجود كوديس

نصر تصاب بيزل بازل مبخنه

مواجن مصعله كاز ازمه ازم

نصر نجار تبدوم بدم مجات مشال

مناشيه متشار نقاف متعب

مثاقب عتله مبرم نصر مبطار زيار

مبضع مشكال مشكل مشطاط اسطاط

نصل قصّاب وضم مُدْيَة نصل

مَحاجِم مِحْجَمَة مُحَجِّمَة مِسْنَين مَجَام

مَواسي مُوسى مِصْعَد مَشارط مِشْرَط

جِبا جَبّارة جَبْر نصل مَسان مِسَنّ

حَلّ دُهْن دَهّان نصل

قَمْع كَسْب لكلاء دُهْن شَيْرج

سَطاح نَغْوه كُدَل مُدْهن اقماع

مخيط اِبَر اِبْرة اَبّار نصل جَوائز جائز

كَنَف ذَبالة عطل سموم سَمّ خياط

جَرْهَق كُبّة خيوط خيط خَيّاط

نصل مَقاريض مِقْراض مُنهصل

صِنارة طَريد مَغازل مِغْزَل مِغْزلي

نصل اخفاش خُشْف مَلْكة

مِشْبَص مَجْمَص مِحْلَج حَلّاج

زَنْد مِنْجَفة مِنْدَفة نَدّاف نصل

عَقاقير عَقّار صَيادلة صَيْدَلان نصل

حلتيت صَنْدل نَبْط مِجْد اَدْوِيَة دَوا

اِهْلِيلَج جَوارِش الفلفل مُفَرِّح اِطْرِيفَل

ايارج زرنبد زنجبيل صبر عنزروته

تيته حلتيت طرخيب من كثيرا اثقل

فصل داء ادواء انة آفات عاهة

عاهات خمى حميات صالب نافض

ورد غب ربع مطواء ثوباء صداع

شقيقة دوار دوران عاير سلاق

فواق تخمة هيضة قولنج بهق ثوبا

جدري لقوة برسام نقرس دمل

سعفة ثؤلول داحس حصبة نفرة

هرچه از تن مردم جدا شود اوشاق باشد

ذبحة سلعة بثرة خراج قرحه

قرح قروح طاعون ندب ندوب

فصل بياع بيع فاكهي سكر طبرزد

نبات قند فانيذ لب فرانق

زبيب عنجد طلا طلاء دبس عسل

اري شهد سويق بلين مرهم

شمعة شمع شموع سحوق سحق تابل

توابل ابزار ابازير علك دبق

ثرط غراء عفص قرظ عندم

سنجرف مسنجرف زنجار نوه عصفه

شنکرف هوهه ببیم انشارون ملتی زنکار زدین الزل بویه معصفر

بحیره ترفه ترف برزد جایل بمه

ف ناربوستی دارچینی طرنج ف دارودی چشم ف ف چون ف لینداره اول

نوشادر نشادر کحل اسفیداج غمره

ف نشادر برمه سفیده زنان کلغونه فر

سنط زریسه صمغ قلی اشنان حرض

دارودی سرکان ف حساسر اشقار ف

حرضه صابون فصل مأدبة مأدب

اشنان دروش ف مهمانی ج

ولیمه عذیره وکیره وضیمه نقیعه خرس

مهمانی عروس مهمانی ختنه مهمانی بنا مهمانی نوبت مهمانی از سفر امدن مهمانی زادن

ضیف اضیاف ضیوف ضیفان

مهمان ج ج ج

لقمه لقم لهنه سلفه غدا عشا

ف لندز تنقاع م چاشت طعام شام اخشام تنقلق

شوا کباب سخنه قدید تدبیر طباهجه

بریان ف چربوی گوشت اوز گوشت خشک خایکینه

عجه مهاره جمه مسبقه مسرف

م چرب و پیه چرب دنبه شوربا ج

مستراق ثنار نکار اهاله ودک

قورخه دروش بری دیگ تنه دیگ بوملی چرب دیگ

طفاجه سکباج زیرباج نارباج

کنک دیگ سکبا زیربا ف ناردان اش

اسفیدباج شورباج مضیره طفشیل

سیزبا آق اش شوربا دوغبا ف سد کوبان

ثلیه تلایا مطجنه جوذاب عصیب

ف ج ف ناوه المطس از کوذاب ف فیم

جنجبه سخینه لاخشه نقریص اطریه

شکنبه اردهاله حلیمی تتماج جیبره جندل دشته

بهطه هریسه هبریس عوشه عیشه

برنج بشیر ف ج ترانجه نرخانه

تربس مضوص سمیک صناب

سپندان و مویز لحم لوکم

یاتی بخته ... ابت بخته ... ابکامه اتمک اش

ریصار رواصیر زبادرد دسطار ادبات

اچار دچل ج نواله ج

سنبوسق لقمه لبنات حلوا حلو نبر

نشا زلابى شفارج مازيارج بيلزك

حريره خزيره فالوذج خبيص

عصيده مجيج لوزينج جوزينج قطايف

قبيطا ناطف ناطف رغيف ج رغفان

جردقه حوارى رقاقه حوارى

فرنيه فرن فرانى خشكار كعك

نغار خبز كسره ثمير

دقاق دقيق نخاله عجين خمير

نطبه نقانق فرزدقه اداه زيت

خل خل نقيف خلال لبن البان

لبان لبا جغراط قارص مريج

محض مذيق رغوه ذوايه شيراز

زبد محيض سمن جبن مصل

رخبين اقط ثفل دردى باى

ثوب اثواب ثياب لباس رياش

بز بزه بزاز كرباس كرابيس كرابيسى

ملحم خز خزوز قز قزوز

شعر توزی قصب برکان بنود

دیبای تنک — انجم کتان

استبرق برد کتان خیش خیوش

دیبا ستبر — کتان ستبر

دیباجه دیباج اطلس حریره

دیباج نرش

عمامه عمایم مندیل نصیفه مکبه

دستار — میان بند — دستار بار

مسبجه کیس نوط هیمجه مشوش

دستار — کیسه — دستارچه

جبه جبب جبیبه قلنسوه قلانس

کلاه

قلانس قلاس برانس دراعه دراریع

کلاه دوز — کلاه زاهدان

قمص قمص اقمصه سربال سرابیل

پیراهن

غلاله ذیل اذیال قامه جیب

دامن — دامن — گریبان

جیوب زیق زر ازرار عروه

گریبان — انگله — گوی جامه

عری دخریص دخاریص

بنیقه بنایق لبنه کم اکمام ردن

خشتک — آستین — آستین

اردان کمه طنب حاشیه صنفه

کناره ازار — کناره جامه

حجزه حجز درز دروز غرزه

دوخته

خدره خدر شقه شقاق

پاره کرباس

جباب مدرعه مدارع بطانه

آستر

ظهاره دواج درجی صدره قبا

ابره — جامه — لباده

اقبیه شعشعه یلمق یلامق تنوره

قبا — چاک قبا

تَنَادِج قُرطَق قَراطِق تُبّانَه

ج بکتا ج قبائمه

مِمطَر مِماطِر مِبذَله مَباذِل مِطرَف

بارانی ج جامه هر روزی ج جامه ذو علم

مَطارِف سِراویل جِحزه نیفَق تُبّان

ج ازار نیفه شلوار بند جای پاچه پیچ

تِکّه تِکَک تِکّاک مِرقه رَان لِفافه

شلوار بند ج شلوار بند فروش کوی دغیص پای تابه

جَورَب اِزار اُزُر مِئزَر مَآزِر رِدا

موزه ریسمان ج ج ج

اَردِیَه طَیلَسان بُرقُع بَراقِع نِقاب

ج ج روی پوش ج

نُقُب عِصابه عَصائب عِمار صِقاع

ج سربند ج سراغوج

خِمار خُمُر مِقنَعه مَقانِع قِناع خِرقه

سرپوش ج مجر ج ج

خُلُک مِلحَفه مَلاحِف رَیطه رِیَط

ج چادر شب ج چادر یک تخت

چارشو برقان چادر

رِباط مُلاءه عَیبه عِیاب شَرَج

ج جامه دان ج مثل جامه دان

مصر کِساء اَکسِیه قَطیفه قُطُف خَملَه

کلیم ج کلیم پرزک ج

سِتر سُتور اَستار سِتاره سَتائر سُتُره

پرده ج ج ج

سُتُر خِدر خُدور حِجاب حُجُب

ج ج ج ج

حَجَله حِجال سَجف سُجوف بِساط

پرده عروس ج پرده پیش ج بستر

بُسُط نَمَط اَنماط دُرنوک زَرابی طُنفُسه

دو رونی یلقفه دو روی ج نهالی شادروان ج نهالیچه

طَنافِس مِحفَور قال مِسح مُسوح

ج پلاس بیوک قال

حِلس اَحلاس عَباء عَباءه اَبدَلیه

ج پلاس ج ج نمد ج

لُبّاد نِطع اَنطاع نُطُوع حَصیره

نمد فروش نطع ج ج بوریا

بارية خمرة سجدة دست دسوت
بوريا جاى نماز ج چهار بالش ترز بالش ج

وسادة وسائد مرفقة مرافق مخدة
بالش ج بالش تكيه ج بالش شب

مصدغة مسورة مسند نمرقة نمارق
ج بالش شق ج نيم بالش ج

حشية حشايا فراش فرش مثال
جامه آكنده دو طشره و تشك ج بستر ج ج

أسلة مضربة لبس كراسف نجاد
ج ف بنبه كهنه ج آبنزه

لحاف لحف شعار دثار دثر معدم
كرا غند يرغان ج جامه اندرونى جامه بيرونى ج بستر اعمك چادشاو

مقارم قدام قرم محبس محابس
ج ج ج ج ج

باب عذبة اعذاب رضة
ريشه دستار ج كلاه دستار

عدد أعداد واحد اثنان ثلثة
شمار ج يك دو سه

أربعة خمسة ستة سبعة ثمانية تسعة
چهار پنج شش هفت هشت نه

عشرة أحد عشر اثنا عشر ثلثة عشر أربعة
ده يازده دوازده سيزده چهارده

عشر خمسة عشر ستة عشر سبعة عشر
پانزده شانزده هفده

ثمانية عشر تسعة عشر عشرون ثلاثون
هژده نوزده بيست سى

أربعون خمسون ستون سبعون
چهل پنجاه شصت هفتاد

ثمانون تسعون مائة مائتان ثلثمائة
هشتاد نود صد دويست سيصد

أربعمائة خمسمائة ستمائة سبعمائة ثمانمائة
چهارصد پانصد ششصد هفتصد هشتصد

تسعمائة ألف ألفان ثلثة آلاف أربعة آلاف
نه صد هزار دو هزار سه هزار چهار هزار

خمسة آلاف ستة آلاف سبعة آلاف ثمانية آلاف
پنج هزار شش هزار هفت هزار هشت هزار

الفاً
تسعة آلاف عشرة آلاف احد عشر الف اثنا
نه هزار ده هزار یازده هزار دوازده

عشر الفاً ثلاثة عشر الفاً اربعة عشر الفاً خمسة
هزار سیزده هزار چهارده هزار پانزده

عشر الفاً ستة عشر الفاً ثمانية عشر الفاً تسعة عشر الفاً
هزار شانزده هزار هژده هزار نوزده هزار
سبعة عشر الفاً
هفده هزار

عشرون الفاً ثلثون الفاً اربعون الفاً خمسون الفاً
بیست هزار سی هزار چهل هزار پنجاه هزار

ستون الفاً سبعون الفاً ثمانون الفاً تسعون الفاً
شصت هزار هفتاد هزار هشتاد هزار نود هزار

مائة الف مأتا الف ثلثمائة الف اربعمائة الف
صد هزار دو صد هزار سیصد هزار چهارصد هزار

خمسمائة الف ستمائة الف سبعمائة الف ثمانمائة الف
پانصد هزار ششصد هزار هفتصد هزار هشتصد هزار

تسعمائة الف الوف الوف وتر شفع فصل
نهصد هزار هزار هزار طاق جفت

حصة حصص شقص اشقاص
بهره ج م ج

قیراط اقساط جزء اجزاء سهم سهام
م ج م ج م ج

سهمان ابهم نصیب انصباء خلاق
ج م ج م

کفل حظ حظوظ قسم اقسام بعض
م م ج م ج پاره

ابعاض نبذ یسیر نصف شق شطر
ج اندک م نیمه م م

ثلث ربع خمس سدس سبع ثمن
سه یک چهار یک پنج یک شش یک هفت یک هشت یک

تسع عشر عشیر معشار موحد احاد
نه یک ده یک م م یکان یکان م

مثنی ثناء ثلاث رباع خماس سداس
دوگان دوگان م سه گان سه گان چهارگان چهارگان پنجگان پنجگان ششگان ششگان

فصل عین شعیرة حبة طسوج
زر جو یک بردانه تسو اربه

قیراط نصف سدس ثمن سدس
نیم دانگ سه تسو سه تسو دانگی

دانق ربع ثلث نصف دینار ثلث و ربع

دانگ و نیم برچوق دانگ، دو دانگ، نیم دینار، نیم دینار و نیم دانگ

ثلثان نصف و ربع نصف و ثلث ثلثان

چهار دانگ، چهار دانگ و نیم، پنج دانگ، پنج دانگ و نیم

و ربع دینار دنانیر مثقال مثاقیل

یک دینار، همسنگ یک دینار، بو دینار اعز

بَدْرَة بِدَر صُرَّة صُرَر قِنطار قَناطیر

ده هزار درم، کیسه زر، بوستگاه پر زر

وَرِق رِقَة دِرهَم دَراهِم اوقِیَّة

سیم، درم، چهل درم

اَواقی طازِجَه طَوازِج فَلس فُلوس

درست زر، پشیز

قُراضَه ضَرّاب سِکّه صَیرَف صَیارِفه

ریزه زر، درم زن، مهر درم سکه، صراف

عِیار مَعاییر فصل وَزّان میزان

ترازوی زر، ج، ترازو دار، ترازو

مَوازین مِنجَم لِسان المیزان عین المیزان

ج، شاهین او، زبانه او، چشمه او

عَذَبَه کِفَّه کِفَف صَنجَه عَمود

رشته او، پله او، سنگ ترازو، عمود

قَبّان قُسطاس رُمّانه قَفیز قُفزان

کپان، سنگ کپان، پیمانه

مِکیال مَن اَمنان مَنا اَمنا صاع

یک من، پیمانه چهار منی

صُواع صِیعان مُدّ اَمداد رَطل

پیمانه یک منی، نیم من

اَرطال اِستار اَساتیر فصل فَرَس

یک استار، الف درم، اسب

اَفراس خَیل خُیول عِراب حِصان

اسبان، اسب تازی، اسب نر

حُصُن حُجر رَمَکَه رَمَک رِماک

مادیان

هَجین طِرف کَودَن بِرذَون

چرده، اسب بلند بالا، اسب ترکی

بَراذین مُهر اَمهار مِهار مُهرَه

کوه رو، ابو اصلو، کره اسب، کره ماده

مُهرات مُهری حَوال جَذَع مِراغ

ج یک ساله ج دو ساله ج

جِذعان ثَنی ثُنیان ثِنا رَباعی

ج سه ساله ج ج چهار ساله

رِباع قارِح قُرَّح مَرکَب مَراکِب

ج اسب پیر ج بر نشستنی ج

حُملان مَرِن مِلواح مِعصَب

اسب قلقی پیش لنس اسب لاغر میان یوز زحمی بسیار خوی

طِمِر عَتوق عِتاق اَجرَد جُرد

اسب جهنده چاق ات ابشدن ج کم موی ج

نصر مُجفَل مَجافِل قَونَس قَوانِس

تیز اسب ج میان دو گوش اسب ج

عُرف اَعراف لَبان صَهوة صَهَوات

یال اسب ج سینه اسب جایگاه زین ج

ذَنَب اَذناب سَبیب هُلب مُجَوِّب

دنبال اسب ج ج موی بن دنبال موی دنبال

جایگاه تنگ

اَبطَل خَردان غُرمُل ثُنَن

تهیگاه اسب نره اسب ذکر نره خر اصل ذکر علاف نر صاحب

کَدِش کُدوش قَرَب قائمة قوائم

فرز اسب سرگین اسب ج یکی پای اسب ج

شَوی حافِر حَوافِر سُنبُک سَنابِک

چهارپای اسب سنب اسب ج پیش سنب اسب ج

نصر شِیَة شِیات اَرخَم اَصقَع

نشان اسب ج اسپید سر ... سر سپید دلپس اق

اَغَرّ لَطیم اَرثَم اَلمَط اَرحَل اَنبَط

اسپید روی یک سوی روی سپید لب زبر سپید لب زیرین سپید سپید پشت سپید شکم

اَخصَف مُحَجَّل مُجَبَّب مُسَروَل اَعصَم

سپید پهلو دست و پای سپید تا بزانو اسپید تا بر ... اسپید سپید دست

اَرجَل اَصبَح اَشعَل کُمَیت اَغسَف

یک پای سپید اسپید دنبال سیاه پیش دنبال سرخ پیش دنبال سمند

اول اباغی اق ات

اَخضَر اَدهَم صِنابی اَشهَب

... اسب سیاه سرخ و زرد خنگ

اَنمَر بَهیم تَکتَه تکت نصر

پلنگ رنگ یک رنگ خال اسب ج

مِعصار حَلبة حَلبات مُجَلّی مُصَلّی ثانی

مدول ج ج اسب نخستین دوم ...

تالي مرتاح عاطف مؤمّل حظي

چارم پنجم ششم هفتم هشتم

لطيم سكيت فسكل بحر عذار عذر

نهم دهم واپس انپار ج

لجام لجم شطاط عنان اعنة مقود

لگام ج چوب گوشه افسار دوال ج یالارک الچی ج بالهنگ کود

مقاود شكيمة شكائم فأس حكمة

ج اهن لگام ج ابر لگام ملغه لگام

حكمات عقبة سرج سروج حنو

ج پیچ لگام زین ج چوب زین

احنا قربوس قيقب وكاف اوكف

ج پیش کوهه زین پس کوهه زین بندزین ج

دفتان ميثرة غاشية غواشي لبب

دو سوی زین بالش زین زین پوش ج بربند

البب ثفر اثفار حزام حزم

ج ج تنگ ج

حياصة ركاب ركب غرز برطنج

حلقه تنگ رکیب ج رکاب چوبین زیر تنگ

معلاق معاليق بداد بدد يتقدين

دوال رکیب ج بالزین ج

مرشحة مراشح جل جلال

ج ج

باب فرجون فراجين

شانه اسب ج

معركة قرن اقران عسكر عساكر

لشکرگاه ج لشکر ج

جند جنود كتيبة كتائب موكب

ج ج لشکر

مواكب مقدمة ساقة ميمنة ميسرة

ج پیش لشکر پس لشکر راست لشکر چپ لشکر

جناحان قلب طليعة طلائع حا

دو سوی لشکر میان لشکر طلایه قراول ج

جواسيس رابية ربايا خيالة رجالة

ج دیدبان ج سواران پیادگان

سرية سرايا صف صفوف سماط

چهار صد مرد ج ج

عدة عُدد عتاد اُهبة يرنق

ازراق جرب حرب هيجا وغى

كريهه ملحمه نفل انفال نصير

طبل طبول مترعه مقارع صنج

دبدبه دبادب كوس بوق

بيتان صور شبور علم اعلام راية

رايات لوا الويه منجنيق عراده

نقاطه فصل مسلحه سالحى سايف

اميل رامح اجم نابل اكشف

مقنع حاسر دارع شاك اعزل

نصل سلاح اسلحه بزه شكه سيف

اسياف سيوف منصل مناصل

صمصام مشرفى مهند هندوان يمانى

مذكر نصل السيف نصال شفره

السيف شفار حد غرار ظبه

ظبات ظبى كل فرند مقبض

مقابض قايمه قوايم غمد اغماد

محمل محامل حماله حمايل نجاد

فصل رمح رماح ارماح اسله اسل

نیزه

قناة قنا صعدة صعاد ردینی سمهری

نیزهٔ سنان — نیزهٔ راست شده — نیزهٔ ردینی — نیزهٔ سمهری

حربه حراب نیزک نیازک مزراق مطرد

زوبین

سنان اسنه شباة الرمح شبا کعب

آهن سر نیزه — سر نیزه — بند نیزه

کعوب انبوب انابیب عامل

میان دو بند

عوامل زج زجاج **فصل**

آهن بن نیزه

قوس اقواس قسی قواس معوس

کمان — کمان گر — کمان دان

وتر اوتار معجس کبد سیه سیان

زه کمان — دستهٔ کمان — میان کمان — گوشهٔ کمان

فرض **فصل** سهم سهام نبل نبال

رخنهٔ کمان — تیر

سهام نبال مرماة مرامی مریخ

تیر کلان — تیر نشانه — تیر پرتاو

نشابه نشاب نصل نصال مشقص

تیر دوکان — پیکان — پیکان کلان — پیکان دراز

معبله قتر ریشه ریش قذه

پیکان پهن — پیکان گرد — پر تیر

قذذ فوق افواق ختیه ختایح

سوفار تیر — انگشتوانه

هدف اهداف غرض اغراض

نشانهٔ تیر

جعبه جعاب قرن اقران

تیردان

کنانه کنائن وفضه **فصل**

سکّان سکین سکاکین شفره شفار

کارد کلان — کارد — کارد بزرگ

خنجر خناجر شعیره شعایر

دشنه خنجر — برازدانهٔ کارد

تبعه سیلان نصاب نصب

بند کارد   دنبال کارد   دسته کارد

قراب قرب فصل دبوس خنجر

نیام کارد   چماق   کرد

مرزبه ارزبه هراوه عصا

چوب دستی   عصای

عصی عکازه سوط سیاط علاه عذبات

عصا با آهن   تازیانه   دوال تازیانه

علاقه علایق مخفقه درّه فصل

دوال انگشت

زرّاد زرد حلقه حلق درع دروع

زره‌گر   زره

سابغه سوابغ بدنه بدن جوشن

زره تمام   زره کوتاه

جواشن خفتان تجفاف بیضه بیض

قزاکند   برگستوان   خود

مغفر مغافر منطقه مناطق

کمر

نطاق همیان ظبیه ترّاس ترس

همیانچه   شانه دان   سپرگر   اسپر

ترسه جنّه مجن درقه درق

سپر از پوست گاو

فصل بهیمه بهایم نعم انعام اناعیم

چهارپای

بعیر بعران ابل آبال شدی

شتر   اشتران گذاشته را

اعیس عیس مریه ذود اذواد

اشتر سپید   شتر از ده تا چهل   از سه تا ده

جمل جمال جمال ناقه نوق

اشتر نر   شتربان   شتر ماده

بکر بکاره فصیل فصلان

اشتر بچه   اشتر بچه نوزاده   اشتری از شیر باز کرده

ربع هبع ابن مخاض بنت مخاض بنات مخاض

اشتر بچه بهاری   آنکه بیگاه زاید   یک ساله در دوم درآمده   ماده

ابن لبون بنت لبون بنات لبون حق

دو ساله به سیم درآمده   ماده   سه ساله به چهارم درآمده

حِقاق حِقّه جَذَعْ ثَنِي رَباعِي

سَدِيس بازِل بُزْل مُخْلِف عَوْد قَحْل

قَحول نَيِّب لُغام طَرُوقه خَلِفَه مَخاض

عَشْراء عِشار قَلُوص قِلاص قلا بعير

ناب نِيب بَدَنه بُدْن جَلْس أَمُون

حَرْف نِضْو أَنْضاء حَلُوب حَلُوبه لَقُوح

لِقاح لَجْبه لِجي راحِلَه رَواحِل مَطِيّه

مَطايا يَعْمَل رَحول شِمْله عَيْرانه

بُخْتي بُخْت بَخاتي فصل مِشْفَر مَشافِر

جُبّاء الناقه مِقْلَم ثِيل كِرْكِرَه كَراكِر

ثَفِنه ثَفِنات فِرْسِن فَراسِن خُفّ چرم پاي اشتر

أَخْفاف بَعَر بَعْر سَنام أَسْنِمه

فصل عِران خِشاش أَخِشّه

خِزامه خَزائم زِمام أَزِمّه خِطام

خُطُم جَرير أَجِرّه نِسْع أَنْساع

حَبْل حِبال حَبّال شَطَن أَشْطان

رَسَن أَرْسان مَثْلوث رُمّه رِبْقه

غَرْض عِقال بِطان رَحْل رِحال

قتب اقتاب لوز آلواز قامه

اخره قتول حقيبه حقايب فصل

بغل بغال بغله نكارى حمار حمر

حمير عير اعيار فرا افرا

اتان اتن بيدانه جحش جحاش

تولب فصل محلف بحاف ارى

اوارى اخيه اواخى علف علوفه

نشوار روث ارواث فضيع مخلاة مخال

عليقه علايق اكاف اكف برذعه

براذى حمل احمال وسق اوساق

عيب اعباء وقر اوقار باب

ثور ثيران بقر بقرة بقرات عجل

عجول عجاجيل تبيع جذع ثنى رباع

سديس صالغ قرن قرون ظلف

اظلاف خف اخفاف جاموس جواميس

باب شاة شياه غنم اغنام ضان

ضائن ضائنه نعجه نعاج كبش

كباش ماعز معز معزى

عنز اعنز تيس تيوس لبان قطيع

قطعان لبون داجن دواجن

شیر دار دست آموز

سخلة سخال بهمة بهام نقد

نقد جدي جداء عناق اعنق

بزغاله

عنوق عتود حمل حملان برق

یک ساله

خروف جذع ثني رباعي سديس

دو ساله سه ساله چهار ساله پنج ساله

سالغ نعجة رقطاء رأساء رخماء قوهاء

شش ساله گوسفند سیاه و سپید سیاه سر سپید سر

درعاء رخلاء جوزاء نبطاء شكلاء فرجاء

عصماء رجلاء عقصاء قبلاء نصباء قعماء

سپید دست

گوشش باد از نا شکافته

شرقاء جدماء خرقاء قصواء ألية كبش

اليان اسيهة نعجة صوف اصواف

وبر اوبار شعر مرعزى مرعزا

موی بز

عهن عهون جزة حلمان جلمان

نعجة خلف اخلاف ضبع

پستان شتر

ضروع ظبي اظباء

آهو

وحشي وحش وحوش ظبي

آهو

ظباء ظبية ظبيات غزال غزلان

آهو ماده آهو بره

خشف رشا شادن ريم آرام اعفر

آهوی سپید آهو سرخ

غُفْر مَهاة مَها شاة شِیاه جُؤذُر

بچه گاو دشتی — گاو دشتی ماده — ج — گاو دشتی نر — ج

جَآذِر یَعْفور اَرْنَب اَرانِب خُزَز

ج — ماده گاو دشتی — خرگوش — ج — خرگوش نر

خِزّان عِکْرِشه مُرتِش وَعِل

ج — ماده او — بچه او — طوشن کوجتی — بز کوهی — دشت طوشن

اَوْعال اُرْوِیَّه اَرْآوی بَبْر سِباع

ج — ماده او — ج — دده — ج

اَسَد اُسُود بُرْثُن بَراثِن لَیْث لُیُوث

شیر — ج — پنجه شیر — ج — ج

لَبُوَة شِبْل اَشْبال ذِئْب ذِئاب

ماده او — بچه او — ج — گرگ — ج

سِید سِیدان سِرْحان سَراحِین

ج — ج

سِمْع سِلْقَة ثَعْلَب ثَعالِب ثُعْلُبان

بچه او — ماده او — روباه — ج — نر او — دشت قرت

تُتْفُلَه ضَبُع ضِباع ضِبْعان

ماده او — کفتار — ج — ج

فَهْد دَیْسَم دِبَبَه دُبّ زَرافَه تُتْفُل

یوز — بچه خرس — ج — خرس — بچه کفتار

فُهُود فَهّاد نَمِر نُمُور فِیل فِیَلَة

ج — یوزبان — پلنگ — ج — پیل — ج

دَغْفَل خِنْزِیر خَنازِیر خِنَّوْص خَنانِیص

بچه پیل — خوک — ج — بچه خوک — ج

قِرْد قِرَدَة رُبَاح کَلْب کِلاب کَلّاب

کپی — ج — کپی نر — سگ — ج — سگبان

قِشّة کپی ماده

کلابی کلابات زئنی غضنج

ج — سگ ماده — سگ شکاری

جِرْو جِراء ساجُور سَواجِیر

سگ بچه — ج — گردن بند سگ — ج

ابن آوی بنات آوی ابن عِرْس سِنَّوْر

شغال — ج — راسو — گربه

سَنانِیر هِرّ هِرَر فصل هامّة هَوامّ

ج — گربه ماده — ج — جنبنده — ج

ضَبّ ضِباب حِسْل حُسُول وَرَل

سوسمار — ج — بچه سوسمار — ج — مانند سوسمار

عظاة بلاجف سلحفاة تنافذ ضفدع ورلان

عظاء سام ابرص وزغة وزغ حرباء

شوله زباني عقارب عقرب جداي

حمه ترياق حمد ابره شباة شوكه

اسود افاعي افعى سلخ الحية حيات

تنين اصلال صل اراقم ارقم اساود

سم حفاث عثمان ثعابين ثعبان

سموم فأن فأر جرذ جرذان

يربوع يرابيع زبابة خلد [illegible]

نطل جثر جثرات نملة نمل

صواب قمل قملة نمال كاذن ذر ذرة

قراد براغيث برغوث صئبان

سرفه عناكب عنكبوت حلمة ترذان

سوسه سوس جمارقتان دوده

دود ديدان علق شنث بينان

خنافس خنفسا جعلان جعل

جراده ذرنجح ذراريح ذروح

جراد جندب جنادب ذنود زنا

قسم

نحلة نحل يعسوب يعاسيب نحلة

صدار الليل فراشة فراش ذباب

ذبان شذاة شذى نعرة نعر

بعوضة بعوض بقة بق فصل

طائر طيور جارحة جوارح بازي

بزاة سبا البازي صقر صقور أجدل

زرق عقاب عقبان باشق بواشق

صرد صردان حدأة حدأ يؤيؤ

يأيأ نسر نسور قشعم قشاعم

فصل بغاث عصفور عصافير

نغر نغرة نغران قبرة قبر

حمر حمرة صفرد صعاد وصعة

تنوط نكا صعارية صعو صعوة وصع

خطاف خطاف خفافيش خفاش

قارية حصانة سمامة زرزور زرز

هديل يمام يمامة حمام حمامة

جوازل جوزل عكارم عكرمة

قعص ساق حر قماري قمري

انقباض حجله تمراد تمابل قبجه
كبك كبوتر خانه

تجج تباج حجله حجل يعقوب
كبك نر

بجاقيب تمراج تذرج تدارج تمار
تذرو

تطا حباري حرب حربان
شواط چرز نوی چرز نر

نعام ظليم ظلمان اوزه اوز بطه
اشتر مرغ نر مرغ آبی

بط نحامه نحام دبسى كركى كراكى
سرخاب موسيچه كلنك چوبينه قمری كبوتر
لقلق لكلك

كيدلى هدهد هدا هد سسوسوبر
اصفر تكن نوری گنجشك اپك

هامه هام صدا اصدا بومه بوم
كوف كوف نر بوم

نياد ضوع شقراق اخيل سمانى
كاشكينه ازرق درنج بلدرچین بدر نر

سلوى طاوس طواوس فاختة

فواخت بلبل بلابل عندليب هزار
هزار دستان

كعيت ببغا ببغا عنقا رخمه رخم
طوطى سيمرغ استخوان رند

انوق غراب غربان حاتم ابقع
كلاغ كلاغ سياه

ورشان اسپ فرس مالك الحزين
كبوتر باطوق بوتيمار بلقى خلنلو

عقعق صوعج شوشوز دجاجه دجاج
عكه كلاژه ماكيان سقور بانك

تدرج فرارج ديك ديول ديكه
بوند جوزه فردس

عفريه سنقار مناقير حوصله مخلب
منقار هر سه فرنس تن برلى عليف دان چنكال مرغ

مخالب جناح اجنحة قوادم قوادم
پر شش بال مرغ

خافیه خوافی ذنابی بیضه بیض

قیض غرقیٔ ماح مح نقر نراخ

فصل ابیض یقق ابیض ناصع اسود

اسفع اسود غربیب اسود یحموم اسود

حالک اصفر فاقع وناصع احمر قانی

اخضر ناضر اکهب لاص باب

جنس اجناس نوع انواع صنف

اصناف صنوف طور اطوار طرز

طروز خیف اخیاف فن فنون

ضرب ضروب لون الوان اسم اسما

اسامی شیٔ اشیا سمت غفل اغفال

حیث دخل شنار عوار غرض

اغراض حاجة حاجات حوایج

مأربه مآرب حبانه لبانات وطر

اوطار شغیه غایة غایات نهایه نهایات

حد حدود قصاری مدی شأو

امد آماد عقبه عقب عاقبه

عواقب اول اوایل افراد فرد

أَخو أُمور نافجه خاتمه خال

مرد بکد · زن بکد · اول کار · آخر کار

اَموال حاله حالات بال اسم امور

شأن شؤون خصله خصال خله

خلال خطب خطوب خطه ورطه

کار دشوار · کار بزرگ

يأس غمه غمار غمرات ديه

نومیدی · دشواری · خون بها

ديات جماله ارش اروش مؤنه

دیت جراحت · رنج

مؤن عوزا عيبا ترهقه ترهات

سخن بد · سخن نیک · سخن بیهوده · فکر سوز

اجزاء نه برزخ بون بين ضعف

کار نو · جزای میان دو چیز · دو احد · دو تا

اضعاف ثخ اثنا ثنو طاقه باب

المضمرات متصل مرفوع هو

تو بيرها · جدا کرده · رفع کرده · او مرد

هما هم هي هما هن انت

ایشان دو مرد · ایشان همه مردان · وی زن · ایشان دو زن · ایشان همه زنان · تو مرد

انتما انتم انت انتما انتن انا نحن

شما دو مرد · شما همه مردان · تو زن · شما دو زن · شما همه زنان · من · ما

متصل منصوب اياه اياهما اياهم

جدا کرده · نصب کرده · وی مرد را · ایشان دو مرد را · ایشان همه مردان را

اياها اياهما اياهن اياك

وی زن را · ایشان دو زن را · ایشان همه زنان را · تو مرد را

اياكما اياكم اياك اياكما

شما دو مرد را · شما همه مردان را · تو زن را · شما دو زن را

اياكن اياي ايانا متصل مجرور

شما همه زنان را · مرا · ما را · ... · جر کرده

غلامه غلامهما غلامهم غلامها

غلام وی مرد · غلام ایشان دو مرد · غلام ایشان همه مردان · غلام وی زن

غلامهما غلامهن غلامك غلامكما غلامكم

غلام ایشان دو زن · غلام ایشان همه زنان · غلام تو مرد · غلام شما دو مرد · غلام شما همه مردان

غلامنا غلامي غلامكن غلامكما غلامكم

غلام ما غلام من غلام شما همه زنان غلام شما دو زن غلام تو زن

منفصل مرفوع ضرب ضربا ضربوا

موضع رفع کرد زد آن مرد بزدند ایشان دو مرد بزدند ایشان همه مردان

ضربت ضربتا ضربن ضربتَ ضربتما

بزد آن زن بزدند ایشان دو زن بزدند ایشان همه زنان بزدی تو مرد بزدید شما دو مرد

ضربتم ضربتِ ضربتما ضربتن ضربتُ

بزدید شما همه مردان بزدی تو زن بزدید شما دو زن بزدید شما همه زنان بزدم من

ضربنا متصل منصوب ضربه ضربهما

بزدیم ما موضع نصب کرد بزد وی مرد را بزدند ایشان دو مرد را

ضربهم ضربها ضربهما ضربهن ضربكَ

بزد ایشان همه مردان را بزد وی زن را بزد ایشان دو زن را بزد ایشان همه زنان را بزد تو مرد را

ضربكما ضربكم ضربكن ضربني ضربنا

بزد شما دو مرد را بزد شما همه مردان را بزد شما همه زنان را بزد مرا بزد ما را

مصر قبل بعد تحت فوق

پیش پس زیر زبر

قدام أمام دون وراء خلف قباله

از پیش پیش فرود تر پس پس برابر

أنّى حذاء إزاء تلقاء كيت وكيت

چنین و چنین

حيث حيثما مهما كم هنا هاهنا ثَمّه

آنجا هرکجا هرچه چند اینجا آنجا

هنالك هناك ثَمّ قط البتة أبدا

هرگز همیشه

سرمدا لمّا إذا قبله عنده

آنگاه پیشتر او نزدیک او

عندي عشرون درهما نصاعبرا عندكِ

نزدیک من بیست درهم است نزد تو زن

لديّ لديك رجل لدي لديه

نزد من نزد تو نزد مردی نزد او مرد

لدينا معي معه معك مني معنا نحو

نزد ما با وی با تو با من با ما سوی او

شطر بين القوم وسط القوم خلال

میان مردگان

القوم وسط الشيء بين أظهرهم بين

میان چیزی در میان ایشان

حوله حوليه حواليه يمنه يسره

گرداگرد او سوی راست سوی چپ

ذا هذا ذان هذان اولا هولا

این مرد این دو مرد این همه مردان

تا هاتا تان هاتان اولا هولا تا

این زن این دو زن این همه زنان این

هاتا تان هاتان اولا هولا ذه ذي

این زن این دو زن این همه زنان

هذه هذي ذاك ذلك ذانك

آن مرد آن دو مرد

ذانك اولئك تيك تلك تانك تانك

آن همه مردان آن زن آن دو زن

اولئك ها انا ذا ها نحن ذان ها

آن همه زنان اینکه من مرد اینکه ما دو مرد اینکه

نحن اولا ها انا ها تا ها نحن تان ها نحن

ما همه مردان اینکه من زن اینکه ما دو زن اینکه ما همه

اولا ها انت ذا ها انتما ذان ها انتم

زنان اینکه تو مرد اینکه شما دو مرد اینکه شما

اولا ها انت ها انتما تان ها انتن

همه مردان اینکه تو زن اینکه شما دو زن اینکه شما همه

اولا ها هو ذا ها هما ذان ها هم

زنان اینکه او مرد اینکه ایشان دو مرد اینکه ایشان

اولا ها هي تا ها هما تان ها هن اولا

همه مردان اینکه وی زن اینکه ایشان دو زن اینکه ایشان همه زنان

فصل من ما الذي اللذان

آنکه کسی آنچه چیز آن مرد آن دو مرد

الذين التي اللتان اللاتي اللاتي

آن همه مردان آن زن آن دو زن آن همه زنان

اللواتي اللاء اللائي فصل من ما

کیست چیست

ايش اين ذو مال ذوا مال ذوو مال

چه چیز کجا مرد خداوند مال دو مرد خداوند مال

ذوو مال ذات مال ذوات مال ذوات مال اولو مال

همه مردان خداوند مال زن خداوند مال دو زن خداوند مال همه زنان خداوند مال همه مردان خداوند مال

اولات مال فصل ايهما ايهم ايتهما

همه زنان خداوند مال کدام از ایشان دو مرد کدام از ایشان همه مردان کدام از ایشان دو زن

اى رجلٍ ايّة امرأةٍ رُوَيدَ زيداً

کدام مرد کدام زن مهلت ده زيدرا

رُوَيدَكَ زيداً رُوَيدَكُما زيداً رُوَيدَكُم زيداً

مهلت ده تو مرد زيدرا مهلت دهيد شما دو مرد زيدرا مهلت دهيد شما مردان زيدرا

رُوَيدَكِ زيداً رُوَيدَكُما زيداً رُوَيدَكُنَّ زيداً مَهلاً

مهلت ده تو زن زيدرا مهلت دهيد شما دو زن زيدرا مهلت دهيد شما جماعة زنان زيدرا آهسته باش

على رِسلِكَ اِلَيكَ عَلَيكَ الامرَ وبالامرِ

آهسته باش دور باش بر کار باش

علىّ بكراً بَلهَ زيداً حيَّ حَيهَلْ تَالِهِ

بيار بمن فلان چيزرا دها کن زيدرا بشتاب

هَلُمَّ هَلُمَّ زيداً هيهاتَ شَتّانَ وَشكانَ

بيار زيدرا چه بسيار دور است چه بسيار زود است

سَرعانَ صَهْ مَهْ ايهٍ ايهاً ويهاً

چه بسيار زود است سخن مگوى مکن سخن بگوى

بخ آمين لعاً قد قطْ بجلْ

نخواهم همچنين باد بس

هاكَ هاكُما هاكُم هاكِ هاكُما

بگير تو مرد بگير شما دو مرد بگير شما مردان بگير تو زن بگير شما دو زن

لَعَمرُكَ وَيحَكَ وَيلَكَ اَولى لَكَ مِن اَجلِكَ مِن اَجلِه مِن

سوگند بعمر تو واى بر تو سزاوارتر از بهر تو از بهر وى از

اَجلى مِن جَرّاكَ وَحدَهُ وَحدَهُما وَحدَهُم وَحدَها

بهر من از بهر تو تنها او مرد تنها ايشان تنها ايشان همه مردان تنها او زن

وَحدَهُما وَحدَهُنَّ وَحدَكَ وَحدَكُما وَحدَكُم وَحدَكِ

تنها ايشان دو زن تنها ايشان همه زنان تنها تو مرد تنها شما دو مرد تنها شما همه مردان تنها تو زن

وَحدَكُما وَحدَكُنَّ وَحدى وَحدَنا حَسبُكَ

تنها شما دو زن تنها شما همه زنان تنها من تنها ما بس است ترا

اَجمَعونَ اَكتَعونَ قاطِبَةً طُرّاً كافَّةً

همه بسر جان

عامَّةً جَميعاً كُلُّ القَومِ كُلُّهُم الرَّجُلُ نَفسُهُ الرِّجالُ

ايشان دو مرد خود او مرد خود

اَنفُسُهُما الرِّجالُ اَنفُسُهُم المَرأَةُ نَفسُها المَرأَتانِ اَنفُسُهُما

ايشان همه مردان خود او زن خود ايشان دو زن خود

اَنفُسُهُنَّ هُوَ بِعَينِه هُما بِعَينِهِما هُوَ عَينُهُ

ايشان همه زنان خود او خود است

الرَّجُلُ كِلا الرَّجُلَينِ كِلاهُما كِلتَيهِما كِلتا المَرأَتَينِ

هر دو مرد هر دو زن

هاكَ هاءِ هاءَ وما هاءَ هاءِ هاءَ وما هاءَ

اُفٍّ اُخٍّ اَوَّهْ اُوْهْ اِهْ دَيْ وَاهًا بَخٍ بَخٍ

لِلّٰهِ اَنْتَ لِلّٰهِ اَبُوكَ لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ حَنَانَيْكَ

لِلّٰهِ دَرُّكَ لَا اَبَا لَكَ لَكَ اللّٰهُ طُوبٰى لَكَ وَيْحًا

وَطَاعَةً حُبًّا وَكَرَامَةً بُؤْسًا لَكَ خَيْبَةً لَكَ

سُحْقًا لَكَ تَعْسًا لَكَ سَقْيًا لَكَ هَنِيئًا مَرِيئًا

اَهْلًا بِكَ وَسَهْلًا مَرْحَبًا بِكَ اَجَلْ اَللّٰهَ اَللّٰهَ

سُبْحَانَ اللّٰهِ الطَّرِيقَ الطَّرِيقَ الْاَسَدَ الْاَسَدَ

مَعَاذَ اللّٰهِ عَمْرَكَ اللّٰهَ عَمْرَ اللّٰهِ لَعَمْرُ اللّٰهِ لَعَمْرِي

كِلْتَاهُمَا كِلْتَيْهِمَا كَهٍ كَهٍ مَعَ جَارِي بَيْتَ بَيْتَ

بَدِيَّ بَدِيٍّ حَبَّذَا الرَّجُلُ لَا بُدَّ لَا مَحَالَةَ

لَا جَرَمَ لَا سِيَّمَا مَهْمَا كَيْفَ اَنّٰى غَيْرَ

سِوَى بَلْكَ جَاؤُوا فُرَادٰى جَاؤُوا بِاَسْرِهِمْ

جَاؤُوا بِاَسِرَّةٍ نُقْبَةً شَتّٰى تَتْرٰى مَلِيًّا

سَائِرُ النَّاسِ زُهَاءَ مِائَةٍ وَنَيِّفٌ

قَابَ قَوْسَيْنِ قِيدَ رُمْحٍ قِيسَ شِبْرٍ قَوْدَ رَاحَةٍ

مِثْقَالَ ذَرَّةٍ عَلٰى حِدَةٍ اَللّٰهُمَّ لَا

تم القسم الاول من مقدمة الادب

بحمد الله وحسن توفيقه ويتلوه

القسم الثاني في الافعال

دا... اعل...

دوبیت

سلامت کنم رانج دخاطری
گر از چشم دوری بدل حاضری
ایا غایب از چشم و حاضر بدل
سلام علی الغایب الحاضری